РЕШЕНИЕ (ЕС) 2015/1470 НА КОМИСИЯТА

от 30 март 2015 година

относно държавна помощ SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN), приведена в действие от Румъния — Изпълнение на арбитражно решение по дело Micula срещу Румъния от 11 декември 2013 година

(нотифицирано под номер C(2015) 2112)

(само текстът на румънски език е автентичен)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 108, параграф 2, първа алинея от него ([1]),

като взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство, и по-специално член 62, параграф 1, буква а) от него,

като прикани заинтересованите страни да представят мненията си в съответствие с горепосочените разпоредби ([2]) и като взе предвид техните мнения,

като има предвид, че:

1. ПРОЦЕДУРА

(1) С Решението от 11 декември 2013 г. по делото *Micula a.o. срещу Румъния* ([3]) (наричано по-нататък „Решението“) Арбитражен съд (наричан по-нататък „Арбитражният съд“), създаден под егидата на Международния център за уреждане на инвестиционни спорове (наричан по-нататък „ICSID“), присъди обезщетение в полза на петимата жалбоподатели (братята Viorel и Ioan Micula и предприятията S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. и S.C. Multipack, всички притежавани от братята Micula, наричани колективно „жалбоподателите“) за сметка на Румъния в размер на 376 433 229 RON (около 82 млн. евро ([4])) поради това, че Румъния не е успяла да осигури справедливо и равноправно третиране на инвестициите на жалбоподателите, като по този начин е нарушила член 2, параграф 3 от Споразумението между правителството на Кралство Швеция и правителството на Румъния за насърчаване и взаимна защита на инвестициите (наричано по-нататък „BIT“) ([5]). Освен това Арбитражният съд реши върху тази сума да се начислява лихва до пълното прилагане на Решението от страна на Румъния. По този начин до 11 декември 2013 г. общата сума, която Румъния дължи на жалбоподателите, достигна 791 882 452 RON (около 178 млн. евро ([6])).

(2) С писмо от 31 януари 2014 г. службите на Комисията информираха румънските органи, че изпълнението или принудителното изпълнение на това Решение би представлявало нова помощ, за която до Комисията трябва да бъде изпратено уведомление.

(3) На 20 февруари 2014 г. румънските органи информираха службите на Комисията, че са изпълнили частично Решението чрез прихващане на дял от обезщетенията, присъдени в полза на жалбоподателите от Арбитражния съд, срещу данъци, дължими от едно от дружествата жалбоподатели, а именно S.C. European Food S.A, на румънските органи. Прихванатите по този начин данъчни задължения са в размер на 337 492 864 RON (ок. 76 млн. евро ([7])). Освен това Румъния поиска разяснение от службите на Комисията относно възможността непогасената сума да бъде изплатена на физическо лице (братята Viorel и Ioan Micula или всяко друго физическо лице, на което може да бъде прехвърлено вземането).

(4) На 12 март 2014 г. службите на Комисията поискаха допълнителна информация от Румъния във връзка с предвиденото по-нататъшно изпълнение или принудително изпълнение на Решението, която Румъния предостави с писмо от 26 март 2014 г.

([1]) Считано от 1 декември 2009 г. членове 87 и 88 от Договора за ЕО стават съответно членове 107 и 108 от Договора. Двете двойки разпоредби по същество са идентични. За целите на настоящото решение, когато е уместно, позоваванията на членове 107 и 108 от Договора следва да се разбират като позовавания на членове 87 и 88 от Договора за ЕО. С Договора бяха въведени също така някои терминологични промени, като замяната на „Общност“ със „Съюз“ и на „общ пазар“ с „вътрешен пазар“. В настоящото решение ще бъде използвана терминологията на Договора.

([2]) ОВ C 393, 7.11.2014 г., стр. 27.

([3]) Решение на ICSID по дело № ARB/05/20, *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL срещу Румъния*, окончателно решение от 11 декември 2013 г.

([4]) Референтен обменен курс на Европейската централна банка към 11 декември 2013 г.: 1 EUR = 4,45 RON.

([5]) BIT влиза в сила на 1 април 2003 г.

([6]) Вж. бележка под линия 4.

([7]) Референтен обменен курс на Европейската централна банка към 15 януари 2014 г.: 1 EUR = 4,52 RON.

(5) На 1 април 2014 г. службите на Комисията предупредиха органите на Румъния относно възможността за издаване на разпореждане за преустановяване, за да се гарантира, че няма да бъде изплатена допълнителна несъвместима държавна помощ, и поискаха мнението на Румъния по този въпрос. С писмо от 7 април 2014 г. Румъния заяви, че не желае да коментира възможността Комисията да издаде разпореждане за преустановяване.

(6) С писмо от 26 май 2014 г. Комисията информира Румъния за своето решение да издаде разпореждане за преустановяване (наричано по-нататък „разпореждането за преустановяване“) в съответствие с член 11, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета ([8]), като наложи на Румъния да прекрати всяко действие, което може да доведе до изпълнението или принудителното изпълнение на онази част от Решението, която все още не е била платена, тъй като това би представлявало плащане на неправомерна държавна помощ, докато Комисията не вземе окончателно решение относно съвместимостта на държавната помощ с вътрешния пазар.

(7) С писмо от 1 октомври 2014 г. Комисията информира Румъния, че е взела решение да открие процедурата, установена в член 108, параграф 2 от Договора (наричано по-нататък „решението за откриване на процедурата“) по отношение на частичното изпълнение на Решението от страна на Румъния, което се е състояло в началото на 2014 г. ([9]), както и по отношение на всяко по-нататъшно изпълнение или принудително изпълнение на Решението.

(8) Решението на Комисията за откриване на процедурата беше публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* ([10]) на 7 ноември 2014 г. С това решение Комисията прикани заинтересованите страни да представят своите мнения.

(9) Румъния представи мненията си относно решението за откриване на процедурата на 26 ноември 2014 г. Жалбоподателите представиха своите мнения като заинтересована страна на 8 декември 2014 г., след като Комисията отхвърли тяхното искане да разполагат с по-дълъг период от време за представяне на мнения. Мненията на жалбоподателите бяха изпратени на Румъния, на която беше предоставена възможност да отговори; становището на Румъния относно мненията на жалбоподателите беше получено на 27 януари 2015 г.

(10) Жалбоподателите също така поискаха достъп до цялата писмена кореспонденция между Комисията и Румъния, съдържаща се в преписката по делото. Искането беше отхвърлено на 19 декември 2014 г. и отказът беше потвърден на 2 март 2015 г.

(11) С писма от 9 и 11 март 2015 г. румънските органи информираха Комисията, че в периода между 5 и 25 февруари 2015 г. назначеният от съда съдебен изпълнител е иззел допълнителна сума в размер на 9 197 482 RON от Министерството на финансите и то също така е извършило доброволно плащане на остатъка (т.е. 466 760 066 RON) ([11]) в блокирана сметка, открита на името на петимата жалбоподатели.

2. **ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ**

Приложимото право в областта на държавната помощ в Румъния преди нейното присъединяване към Съюза

(12) На 1 февруари 1995 г. влиза в сила Европейското споразумение за асоцииране (наричано по-нататък „ЕА“) между Европейската общност („Общността“) и нейните държави членки, от една страна, и Румъния, от друга страна ([12]). Целта на ЕА е Румъния да бъде подготвена за присъединяване към Съюза. В съответствие с член 64, параграф 1, подточка iii) от ЕА за несъвместима с правилното функциониране на ЕА е обявена всяка държавна помощ, която нарушава или създава опасност от нарушаване на конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производство на определени стоки, доколкото тя може да засяга търговията между Съюза и Румъния. В съответствие с член 64, параграф 2 от ЕА всички действия, противоречащи на този член, ще бъдат преценявани „на базата на критериите, произтичащи от приложението на разпоредбите на членове 85, 86 и 92 от Договора за създаване на Европейската икономическа общност“ (понастоящем членове 101, 102 и 107 от Договора). Динамичното позоваване на „критериите, произтичащи от приложението на разпоредбите“, се отнася до всички разпоредби на Съюза в областта на държавната помощ, включително онези, които уреждат отпускането на регионална държавна помощ ([13]). В допълнение към материалното задължение да се спазва правото на Съюза в

([8]) Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора (ОВ L 83, 27.3.1999 г., стр. 1).
([9]) Вж. съображение 3.
([10]) Вж. бележка под линия 2.
([11]) Допълнителни 6 028 608 RON са били прехвърлени в блокираната сметка като обезщетение за разходите за изпълнение.
([12]) ОВ L 357, 31.12.1994 г., стр. 2.
([13]) Вж. също член 2 от Правилата за прилагане на Решение № 4/2000 на Съвета за асоцииране между Румъния и ЕС от 10 април 2001 г. за приемане на правилата за прилагане по отношение на изпълнението на разпоредбите относно държавните помощи, посочени в член 64, параграф 1, подточка iii) и параграф 2 в съответствие с член 64, параграф 3 от Европейското споразумение за асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Румъния, от друга страна, както и в член 9, параграф 1, подточка iii) и параграф 2 от Протокол 2 относно продуктите на Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) към това споразумение (ОВ L 138, 22.5.2001 г., стр. 16).

областта на държавната помощ членове 69 и 71 от ЕА задължават Румъния да хармонизира своето национално законодателство с достиженията на правото на ЕС, изрично упоменати в конкурентното право на Съюза, и оттук — правото на Съюза в областта на държавната помощ, което е част от него. Следователно ЕА задължава Румъния и Румъния се ангажира да спазва цялата съвкупност на правото на ЕС в областта на държавната помощ. Освен това ЕА става част от националната нормативна уредба след ратифицирането му със Закон № 20/1993 от националния парламент и обнародването му в Държавен вестник на 12 април 1993 г. ([14]).

(13) С оглед спазване на нейното задължение за хармонизиране съгласно ЕА, през 1999 г. Румъния прие Закон № 143/1999 относно държавната помощ (наричан по-нататък „Закон за държавната помощ“), който влезе в сила на 1 януари 2000 г. Този закон включва същото определение за държавна помощ, което е предвидено в член 64 от ЕА и в законодателството на Съюза. Освен това със закона Съветът за защита на конкуренцията на Румъния ([15]) и Службата за защита на конкуренцията на Румъния ([16]) са определени като националните органи по надзор на държавната помощ, компетентни да оценяват съвместимостта на държавната помощ, предоставяна от Румъния на предприятията ([17]), и се установява процедурата, която да бъде следвана, за уведомяване и разрешаване на държавна помощ, която е изготвена въз основа на модела, предвиден в член 108 от Договора.

Схемата за стимулиране на инвестициите

(14) На 2 октомври 1998 г. в Румъния влезе в сила Извънредна наредба на правителството № 24/1998 (по-нататък наричана „EGO 24“), с която на някои инвеститори в регионите в неравностойно положение се предоставят редица стимули, в това число:

— член 6, параграф 1, буква а): освобождаване от плащане на мита и данък добавена стойност върху машини, инструменти, инсталации, оборудване, транспортни средства, други стоки, които подлежат на амортизация, които са внесени или произведени в страната, с цел извършване на инвестиции в този регион („механизмът за съоръжения“),

— член 6, параграф 1, буква б): възстановяване на митата върху суровините, резервните части и/или компонентите, необходими за постигане на собствено производство на инвеститора в този регион („механизмът за суровини“),

— член 6, параграф 1, буква в): освобождаване от плащане на данък върху печалбата по време на периода, за който съответната зона е определена като регион в неравностойно положение („механизмът за данък върху печалбата“).

(15) Румънското правителство определи кои региони следва да бъдат определени като региони в неравностойно положение и за колко време, до максимален период от 10 години. С решение от 25 март 1999 г. правителството обявява миннодобивния район Stei-Nucet, окръг Bihor, за регион в неравностойно положение за период от 10 години, който започва да тече от 1 април 1999 година.

(16) На 15 май 2000 г. Съветът за защита на конкуренцията на Румъния прие Решение № 244/2000, в което установява, че няколко от предлаганите съгласно EGO 24 стимули нарушават конкуренцията. Той приема, че „[о]свобождаването от мита върху суровините се счита за държавна помощ за оперативни цели ... която води до нарушаване на конкуренцията“ и постановява, че „възстановяването на митата върху вноса на суровини, резервни части и/или компоненти, необходими за целите на собственото производство в рамките на даден район, ... се заличава“. Това решение е прието в резултат на подаването, в съответствие със Закон № 143/1999, на уведомление от националната агенция за регионално развитие (която предоставя помощта в обхвата на EGO 24) до Съвета за защита на конкуренция за предвижданите изменения на EGO 24, включени в Извънредна наредба на правителството № 75/2000 (по-нататък наричана „EGO 75“). Наред с другите изменения, за които е подадено уведомление, румънският законодател предвижда възстановяването на мита по силата на член 6, параграф 1, буква б) от EGO 24 (механизмът за суровини) да бъде заменено с освобождаване от мита върху вноса на суровини, резервни части и/или компоненти, необходими за целите на собственото производство. В Решение № 244/2000 Съветът за защита на конкуренцията дава условно разрешение за изготвяне на EGO 75, при условие че са спазени следните изисквания: i) механизмите по член 6, параграф 1, буква б) от EGO 24 да бъдат отменени и предвиждането изменение за замяна на възстановяването на мита с освобождаване от мита да бъде оттеглено; и ii) предвижданите изменения на член 6, параграф 1, буква в) от EGO 24 (механизмът за данък върху печалбата) да бъдат ограничени само до печалбата, която се реинвестира.

([14]) Monitorul Oficial, първа част, № 73 от 12 април 1993 г.

([15]) Съветът за защита на конкуренцията е бил и е автономен административен орган в сферата на конкурентното право и правото в областта на държавната помощ с регулаторни и разследващи правомощия, подобни на предоставените на Европейската комисия в сферата на конкурентното право и правото в областта на държавната помощ.

([16]) Службата за защита на конкуренцията е била специализиран орган, подчинен на правителството. Основните отговорности на службата са били: i) да провежда разследвания и да следи за ефективното прилагане на законовите разпоредби и решенията на Съвета за защита на конкуренцията; ii) да упражнява контрол върху определянето на цените от страна на публичните субекти и публичните дружества; и iii) да осигурява прозрачността на държавните помощи, както и да следи и докладва разходите за държавна помощ.

([17]) С член 1 от правилата за прилагане на Решение № 4/2000 на Съвета за асоцииране между Румъния и ЕС Съветът за защита на конкуренцията и Службата за защита на конкуренцията са определени като румънските организации, които отговарят за наблюдението и оценката на съвместимостта на държавната помощ с Европейското споразумение за асоцииране от 1995 г.

(17) На 1 юли 2000 г. EGO 75 влезе в сила. Приетият EGO 75 обаче не е съобразен с условията на Съвета за защита на конкуренцията за отмяна на механизма за суровини и за оттегляне на предвижданото изменение в него. Вместо това той изменя член 6, параграф 1, буква б) от EGO 24, като заменя възстановяването на мита в рамките на механизма за суровини с освобождаване от мита върху вноса на суровини, в пряко нарушение на Решение № 244/2000.

(18) Съветът за защита на конкуренцията обжалва неизпълнението на своето решение пред Апелативния съд на Букурещ, който обаче отхвърля жалбата като недопустима на 26 януари 2001 г. ([18]). Недопустимостта е обоснована с факта, че EGO 75 се счита за законодателна, а не за административна мярка, чиято законосъобразност Съветът за защита на конкуренцията не може да оспори въз основа на Закон № 143/1999, както и с факта, че конфликтите между правните норми трябва да бъдат разрешени от правителството и парламента, без намеса от страна на съдилищата. Върховният касационен съд на Румъния отхвърли жалбата на Съвета за защита на конкуренцията срещу решението на Апелативния съд като недопустима на други основания на 19 февруари 2002 г. ([19])

(19) През месец февруари 2000 г. Румъния започна преговорите за присъединяване към Съюза. Политиката в областта на конкуренцията, включително съответствието с правилата за държавна помощ на Съюза, бяха част от тези преговори. В контекста на тези преговори в общата позиция на Съюза от 21 ноември 2001 г. е отбелязано, че „съществуват редица схеми за съществуваща, както и за нова несъвместима помощ, които не са били приведени в съответствие с достиженията на правото“, включително „механизмите, предоставени съгласно [EGO 24 и EGO 75]“ ([20]).

(20) На 31 август 2004 г. Румъния отмени всички стимули, предоставяни по силата на EGO 24, изменен с EGO 75, с изключение на механизма за данък върху печалбата. Отмяната на стимулите съгласно EGO 24 влезе в сила на 22 февруари 2005 г. В доклада, придружаващ акта за отмяна на EGO 24, изменен с EGO 75, е обяснено: „За да бъдат изпълнени критериите в правилата на Общността относно държавните помощи и също така да бъдат завършени преговорите по преговорна глава № 6 — Политика в областта на конкуренцията, е необходимо да се премахнат всички форми на държавна помощ в националното законодателство, несъвместими с достиженията на правото в тази област, и във връзка с това се предлага да бъдат отменени […] разпоредбите на член 6, параграф 1, букви б), г) и д) от Извънредна наредба на правителството № 24/1998 относно необлагодетелстваните райони […]“ ([21]).

Инвестициите на жалбоподателите и процедурата по арбитраж на ICSID

(21) Жалбоподателите са направили някои инвестиции в района на Ștei-Nucet, окръг Bihor, Румъния, в първите години от 2000 г. нататък. На 1 юни 2000 г. S.C. European Food S.A. е получило постоянен инвеститорски сертификат, докато S.C. Starmill S.R.L. и S.C. Multipack са получили техните постоянни инвеститорски сертификати (наричани по-нататък „сертификатите“) на 17 май 2002 г., като по този начин тези предприятия са придобили правото да се възползват от схемата, създадена от EGO 24 и изменена с EGO 75, за инвестициите, направени от тях след тези дати в района на Stei-Nucet, окръг Bihor, Румъния.

(22) През 2003 г. Румъния и Швеция сключиха Споразумението за насърчаване и взаимна защита на инвестициите (BIT), с което на инвеститорите на всяка държава (включително за инвестиции, сключени преди влизането в сила на BIT ([22])) се предоставя определена закрила, когато инвестират в другата държава. BIT гарантира на обхванатите инвестиции, наред с останалото, справедливо и равноправно третиране в приемащата държава, което според тълкуването включва и защита на оправданите правни очаквания на инвеститорите. То позволява на инвеститорите също така да заведат дело пред международен арбитражен съд, в случай че те считат, че правата им по силата на BIT са нарушени от приемащата държава. Тъй като братята Micula имат шведско гражданство, те твърдят, че инвестициите им в Румъния попадат в приложното поле на BIT.

(23) На 28 юли 2005 г., в отговор на отмяната на инвестиционните стимули съгласно EGO 24, жалбоподателите поискаха свикването на арбитражен съд в съответствие с разпоредбите за уреждане на спорове на BIT. С решение от 24 септември 2008 г. Арбитражният съд установи, че исковете на жалбоподателите са допустими. Жалбоподателите първоначално са поискали възстановяване на инвестиционните стимули съгласно EGO 24, които са били отменени считано от 22 февруари 2005 г. В хода на производството обаче жалбоподателите частично са оттеглили иска си през 2009 г. и вместо това са поискали обезщетение за вредите, причинени от отмяната на

([18]) Решение № 26 по гражданско дело; вж. Решението, параграф 219.
([19]) Вж. Решението, параграф 224.
([20]) Обща позиция на Европейския съюз от 21 ноември 2001 г., CONF-RO 43/01, стр. 4. По време на процеса на присъединяване на дадена държава, подала молба за членство, Комисията редовно предлага и Съветът приема така наречените общи позиции, в които се оценяват напредъкът на държавата, подала молба за членство, по изпълнението на критериите за присъединяване.
([21]) Доклад с обосновка, придружаващ EGO 94/2004, 26 август 2004 г., стр. 12—13.
([22]) Член 9, параграф 1 от BIT.

стимулите съгласно EGO 24. Жалбоподателите твърдят, че с отмяната на стимулите Румъния е нарушила техните оправдани правни очаквания, че тези стимули ще бъдат на разположение фактически до 1 април 2009 г. Поради това според жалбоподателите Румъния е нарушила задължението си за справедливо и равноправно третиране, което им се дължи в качеството им на шведски инвеститори съгласно член 2, алинея 3 от BIT.

(24) В хода на процедурата по арбитраж Комисията встъпи като *amicus curiae*. В своето становище, подадено на 20 юли 2009 г., Комисията обяснява, че стимулите съгласно EGO 24 са: „несъвместими с правилата на Общността относно регионалната помощ. По-специално стимулите не са съобразени с изискванията на правото на Общността по отношение на допустимите разходи и интензитетите на помощта. Нещо повече, механизмите представляват оперативна помощ, която е забранена по силата на правилата за регионална помощ“.

(25) Комисията отбелязва също така, че „[в]сяко решение за възстановяване на привилегиите, премахнати от Румъния, или за компенсиране на жалбоподателите за загубата на тези привилегии ще доведе до отпускането на нова помощ, която не би била съвместима с Договора за ЕО“. Тя също така осведоми Арбитражния съд, че „изпълнението на [всяко решение, което изисква Румъния да възстанови инвестиционни схеми, за които по време на преговорите за присъединяване е било установено, че са несъвместими с вътрешния пазар,] не може да се осъществи, ако това ще противоречи на правилата на политиката на ЕС в областта на държавните помощи“.

(26) В Решението от 11 декември 2013 г. Арбитражният съд приема, че с отмяната на стимулите съгласно EGO 24 Румъния „е нарушила оправданите правни очаквания на жалбоподателите по отношение на наличието на стимулите съгласно EGO 24“ до 1 април 2009 г. ([23]) Арбитражният съд освен това заключава, че, с изключение на запазването на задълженията на инвеститорите, предвидени в EGO 24, след отмяната на съответните стимули, „отмяната на стимулите от страна на Румъния е разумно действие за постигане на рационална политика“. ([24]) Арбитражният съд обаче по-нататък посочва ([25]): „[Т]ова заключение не обезсилва решението на Арбитражния съд […] по-горе, че Румъния е накърнила оправданите правни очаквания на жалбоподателите по отношение на постоянната наличност на стимулите до 1 април 2009 г. Като резултат действията на Румъния, макар и в по-голямата си част да са разработени по подходящ и прецизен начин за постигането на рационална политика, са несправедливи или неравноправни спрямо жалбоподателите.“

Арбитражният съд завършва своя анализ, като посочва, че ([26]): „[С] отмяната на стимулите, предоставяни от EGO 24 преди 1 април 2009 г., Румъния не е действала необосновано или недобросъвестно (с изключение на това, че [Румъния] действа необосновано, като запазва задълженията на инвеститорите след прекратяването на стимулите). Въпреки това Арбитражният съд заключава с мнозинство, че Румъния е нарушила оправданите правни очаквания на жалбоподателите, че тези стимули ще бъдат на разположение, по същество в същия вид, до 1 април 2009 г. Румъния също така не е действала прозрачно, като не е информирала жалбоподателите своевременно, че режимът ще бъде прекратен преди заявения краен срок на валидност. В резултат на това Арбитражният съд намира, че Румъния не е успяла да „осигури справедливо и равноправно третиране на инвестициите“ на жалбоподателите по смисъла на член 2, параграф 3 от BIT.“

(27) Арбитражният съд по-нататък постановява, че Румъния трябва да заплати обезщетения на жалбоподателите ([27]). Арбитражният съд присъжда на жалбоподателите обща сума в размер на 376 433 229 RON плюс лихви. Обезщетенията се състоят от следното: Арбитражният съд установява, че Румъния трябва да плати на жалбоподателите обезщетения на стойност 85,1 млн. RON ([28]) за увеличените разходи за захар (за вноса на която жалбоподателите трябва да плащат мито след отмяната на механизма за суровини), обезщетения на стойност 17,5 млн. RON ([29]) за увеличените разходи за суровини, различни от захар и PET ([30]), обезщетения на стойност 18,1 млн. RON ([31]) за загубата на способността за запасяване със захар на ниски цени и обезщетения на стойност 255,7 млн. RON ([32]) за пропуснати ползи, произтичащи от нереализирани продажби на готова продукция. Освен това Арбитражният съд

([23]) Решението, параграф 725.
([24]) Решението, параграф 827.
([25]) Вж. бележка под линия 24.
([26]) Решението, параграф 872.
([27]) Решението, параграф 875 *et seq*.
([28]) Тази сума се изчислява по отношение на вноса, направен през периода от 22 февруари 2005 г. и 31 март 2009 г.
([29]) Вж. бележка под линия 28.
([30]) Жалбоподателите са поискали обезщетение за увеличените разходи за PET. Административният трибунал обаче отхвърля това искане въз основа на това, че жалбоподателите в действителност никога не са се възползвали от механизма за суровини по отношение на вноса на PET.
([31]) Тази сума се изчислява въз основа на митата, начислени върху вноса на захар, които биха били избегнати, ако жалбоподателят имаше възможност да се запаси със захар преди предвиденото изтичането на периода на действие на EGO (т.е. 1 април 2009 г.). Референтният показател се основава на запасите през периода 2004—2005 г.
([32]) Пропуснатите ползи се изчисляват за периода 2004—2008 г. по отношение на загубата на пазарни дялове от безалкохолни напитки и други продукти, съдържащи захар. Твърди се, че след отмяната на стимулите съгласно EGO разходите са се увеличили, което е довело до по-високи цени, а оттам и до по-ниски пазарните дялове.

разпорежда на Румъния да плаща лихви (ROBOR плюс 5 %), които се изчисляват от 1 март 2007 г. във връзка с увеличените разходи за захар и други суровини, от 1 ноември 2009 г. във връзка със загубата на способността за запасяване със захар и от 1 май 2008 г. във връзка с пропуснатите ползи. Към датата на Решението главницата и лихвите, дължими на жалбоподателите, възлизат на 791 882 452 RON, както е илюстрирано на таблицата.

Обезщетения и лихви, предоставени на жалбоподателите с Решението

Предоставени обезщетения	Размер (RON)	Начислена лихва от
Увеличени разходи за захар	85 100 000	1 март 2007 г.
Увеличени разходи за суровини, различни от захар или PET	17 500 000	1 март 2007 г.
Пропусната възможност за запасяване със захар	18 133 229	1 ноември 2009 г.
Пропуснати ползи от продажба на готова продукция	255 700 000	1 май 2008 г.
		Общо, в т.ч. лихви, към 11 декември 2013 г.
ОБЩО	**376 433 229**	**791 882 452 RON**

Жалбата за отмяна пред ICSID

(28) На 18 април 2014 г. Румъния подава жалба за отмяна на Решението въз основа на член 52 от Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави от 18 март 1965 г. (наричана по-нататък „Конвенцията ICSID“) пред временна комисия. Поради процесуалните правила, приложими към това производство, Румъния не е предоставила своята жалба на Комисията. Въпреки това е станало ясно, че в жалбата си Румъния също така е поискала от временната комисия да постанови спиране на изпълнението на Решението, докато тя не се произнесе по жалбата за отмяна. С писмо от 18 август 2014 г. Румъния уведомява Комисията, че с определение от 7 август 2014 г. временната комисия одобрява спиране на изпълнението на Решението, при условие че Румъния представи в рамките на един месец следните уверения: „Румъния се ангажира, без това да зависи от никакви условия (включително такива, свързани с правото или решенията [на ЕС]), да осъществи пълното изплащане на своето парично задължение, наложено с Решението по Дело № ARB/05/20 на ICSID — и дължимо на жалбоподателите — доколкото Решението не е отменено — след уведомяването за решението за отмяна.“

(29) По искане на Румъния Комисията обяснява на Румъния, че тя не би могла да поеме безусловен ангажимент, че ще плати обезщетението, присъдено съгласно Решението, на жалбоподателите, дори ако това е довело до нарушение на нейните задължения съгласно правото на Съюза и независимо от всяко решение на Комисията. Румъния отговаря в този смисъл на временната комисия, която оттегля спирането на изпълнението на Решението считано от 7 септември 2014 г.

(30) На 15 октомври 2014 г. Комисията депозира заявление до временната комисия за разрешение за встъпване като трета страна в производството по отмяна. Разрешението за встъпване беше дадено от временната комисия на 4 декември 2014 г. и на 9 януари 2015 г. Комисията внесе своето кратко изявление *amicus curiae* в производството.

Дела на жалбоподателите за признаване и изпълнение на Решението в съдилища в Румъния и САЩ

(31) Румънските органи изпратиха допълнителна информация на службите на Комисията относно националните производства, образувани от жалбоподателите за изпълнение на Решението. През февруари 2014 г. Viorel Micula пръв подава иск в съда, за да получи признаване на Решението въз основа на новия Граждански процесуален кодекс (членове 1124—1132) ([33]). На 7 май 2014 г. Комисията встъпи в това производство в съответствие с член 23а, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 659/1999. Viorel Micula обаче оттегли иска си на 28 май 2014 г. и поради това не е постановено съдебно решение. Отделно от това, на 18 март 2014 г. останалите четирима жалбоподатели (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack и г-н Ion Micula) образуваха съдебно производство в Румъния с оглед изпълнение на Решението в съответствие с член 54 от Конвенцията ICSID с искане за изплащане на 80 % от непогасената сума (т.е. 301 146 583 RON) и съответната лихва.

([33]) Дело № 3456/3/2014, Трибунал на Букурещ.

(32) На 24 март 2014 г. Трибуналът на Букурещ разреши изпълнението на Решението, поискано от четиримата жалбоподатели, като взе предвид, че въз основа на член 54 от Конвенцията ICSID, която е ратифицирана от Румъния и е част от вътрешния правен ред, Решението е пряко изпълним акт и трябва да се третира като окончателно решение на национален съд, което води до избягване на процедурата за признаване на Решението въз основа на новия Граждански процесуален кодекс (членове 1123—1132) ([34]). На 30 март 2014 г. съдебен изпълнител започна процедурата по изпълнение, като определи на Министерството на финансите на Румъния срок от 6 месеца, в който да заплати на четиримата жалбоподатели 80 % от Решението плюс лихвите и други разходи.

(33) Румъния оспори изпълнението на Решението пред Трибунала на Букурещ и поиска временни мерки, а именно временно спиране на изпълнението, докато делото бъде решено по същество ([35]). На 14 май 2014 г. съдът в Букурещ временно спря изпълнението на Решението, докато бъде произнесено решение по същество по жалбата на Румъния и искането за спиране на изпълнението. На 26 май 2014 г. Комисията встъпи в това производство в съответствие с член 23а, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 659/1999. Комисията прикани Трибунала на Букурещ да спре и да отмени принудителното изпълнение на Решението. Като алтернативен вариант Комисията прикани Трибунала на Букурещ да отнесе преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съда на ЕС“).

(34) На 23 септември 2014 г., по иска за временната мярка, Трибуналът на Букурещ оттегли спирането и отхвърли искането на Румъния за спиране на изпълнението на Решението. Основният довод за отказа е оттеглянето на спирането на изпълнението на Решението от страна на временната комисия на ICSID на 7 септември 2014 г. (вж. съображение 29). На 30 септември 2014 г. Румъния реши да обжалва решението на Трибунала на Букурещ от 23 септември 2014 г. ([36]) На 13 октомври 2014 г. Трибуналът на Букурещ отхвърли искането за изпращане на преюдициални запитвания до Съда на ЕС въз основа на член 267 от Договора. На 17 октомври 2014 г., на фона на решението на Комисията от 1 октомври 2014 г. за откриване на официална процедура по разследване в контекста на дело № 15755/3/2014 пред Трибунала на Букурещ, Румъния отново поиска временни мерки под формата на спиране на принудителното изпълнение на Решението.

(35) Въпреки задължението на всички румънски органи, включително съдебната система, да се съобразят с решенията на Комисията от 26 май 2014 г. и 1 октомври 2014 г., съдебният изпълнител, определен от Трибунала на Букурещ, издава нареждания на 31 октомври 2014 г. да бъдат иззети сметките на румънското Министерство на финансите и да се пристъпи към изпълнението на 80 % от Решението. В резултат на писмата за налагане на запор, издадени от съдебния изпълнител, някои звена от държавната хазна и част от банковите сметки на Министерството на финансите в момента са замразени.

(36) На 24 ноември 2014 г. Трибуналът на Букурещ отхвърли също основния иск на Румъния срещу определението за принудително изпълнение от 24 март 2014 г., включително искането за временни мерки от 17 октомври 2014 г. На 14 януари 2015 г. Румъния обжалва решението на Трибунала на Букурещ ([37]). На 24 февруари 2015 г. Апелативният съд на Букурещ отмени решението на Трибунала на Букурещ от 23 септември 2014 г. и спря принудителното изпълнение до произнасяне по жалбата срещу решението на Трибунала на Букурещ от 24 ноември 2014 г. Комисията реши да поиска разрешение за встъпване в това апелативно производство въз основа на член 23а, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 659/1999.

(37) На 5 януари 2015 г. съдебният изпълнител, определен от съда, иззе 36 484 232 RON (около 8,1 млн. евро ([38])) от румънското Министерство на финансите. От тази сума съдебният изпълнител впоследствие прехвърли 34 004 232 RON (ок. 7,56 млн. евро), в равни части, на трима от петимата жалбоподатели и задържа остатъка като компенсация за разходите за изпълнение. Между 5 и 25 февруари 2015 г. определеният от съда съдебен изпълнител иззе допълнително 9 197 482 RON (ок. 2 млн. евро) ([39]) от Министерството на финансите. На 9 март 2015 г. Министерството на финансите доброволно прехвърли останалата сума от 472 788 675 RON (ок. 106,5 млн. евро ([40])) (включително разходите за съдебен изпълнител в размер на 6 028 608 RON) в блокирана сметка на името на петимата жалбоподатели с цел изпълнение на Решението. Петимата жалбоподатели обаче могат да теглят паричните средства само ако Комисията реши, че държавната помощ, предоставена въз основа на Решението, е съвместима с вътрешния пазар.

([34]) Определение, издадено от Трибунала на Букурещ по дело № 9261/3/2014, отделение IV, гражданско.
([35]) Дело № 15755/3/2014, Трибунал на Букурещ, отделение III, гражданско.
([36]) Дело № 15755/3/2014/a1, Апелативен съд на Букурещ, отделение IV, гражданско.
([37]) Вж. бележка под линия 36.
([38]) Референтен обменен курс на Европейската централна банка към 5 януари 2015 г.: 1 EUR = 4,49 RON.
([39]) Вж. бележка под линия 38.
([40]) Референтен обменен курс на Европейската централна банка към 9 март 2015 г.: 1 EUR = 4,44 RON.

(38) Освен това Комисията е установила, че г-н Viorel Micula е завел също така иск за принудително изпълнение срещу Румъния пред окръжния съд на САЩ за окръг Колумбия ([41]). Делото все още се разглежда. Комисията възнамерява да поиска разрешение за представяне на кратко изявление *amicus curiae* в този процес. Г-н Viorel Micula е завел и друго изпълнително производство срещу Румъния пред румънските съдилища на 3 октомври 2014 г., но този иск е отхвърлен от Трибунала на Букурещ на 3 ноември 2014 г.

3. **ОПИСАНИЕ НА МЯРКАТА И ОСНОВАНИЯ ЗА ОТКРИВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА**

Описание на мярката

(39) Мярката, предмет на оценка, е плащането на обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд по силата на Решението, независимо дали чрез изпълнение, или принудително изпълнение на това Решение, плюс лихвата, която се е натрупала от датата на издаването му.

(40) Както е отбелязано в съображение 3, Румъния вече частично е изплатила това обезщетение в началото на 2014 г. чрез прихващане на данъчните задължения, дължими от един от жалбоподателите, S.C. European Food S.A, на румънската държава. Прихванатите по този начин данъчни задължения са в размер на 337 492 864 RON (ок. 76 млн. евро ([42])).

(41) Както е отбелязано в съображение 37, съдебният изпълнител, определен от съда, е иззел 45 681 714 RON (ок. 10,17 млн. евро ([43])) от румънското Министерство на финансите с цел изпълнение на Решението. В допълнение към това румънските органи са прехвърлили останалата сума от 472 788 675 RON (ок. 106,5 млн. евро ([44])) (включително разходите за съдебен изпълнител в размер на 6 028 608 RON) в блокирана сметка на името на петимата жалбоподатели.

(42) Според румънските органи арбитражното решение е изпълнено в неговата цялост.

Основания за откриване на официалната процедура по разследване

(43) В решението за откриване Комисията стигна до предварителното заключение, че изплащането на обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд, чрез изпълнението или принудителното изпълнение на Решението представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора. Това предварително заключение се основава на предварителните констатации, според които:

— петимата жалбоподатели представляват една икономическа единица, която трябва да се разглежда като предприятие,

— с изплащането на присъденото обезщетение на жалбоподателите ще бъде предоставено икономическо предимство, което в останалите случаи не е достъпно на пазара,

— наличието на предимство не се изключва от факта, че обезщетението, присъдено от Арбитражния съд, е определено като обезщетение за вреди, тъй като Решението не попада в обхвата на съдебната практика по делото „*Asteris*“, в която се прави разграничение между обезщетения за вреди и държавна помощ,

— предоставеното предимство е избирателно, тъй като само жалбоподателите ще се възползват от мярката,

— предимството е предоставено с държавни ресурси, тъй като съответните плащания ще бъдат направени от държавния бюджет, и решението за предоставяне на предимството може да бъде приписано на Румъния, независимо от това дали Румъния е изпълнила Решението доброволно, или по разпореждане на съда,

— плащането на присъденото обезщетение на жалбоподателите нарушава конкуренцията и засяга търговията между държавите членки.

(44) След това Комисията определи, че прилагането на правилата за държавна помощ в този случай не засяга правата и задълженията, защитени от член 351 от Договора. Комисията също така установи, че плащането на присъденото обезщетение на жалбоподателите ще представлява нова помощ, тъй като изпълнението или принудителното изпълнение на Решението ще се извърши след присъединяването на Румъния към Европейския съюз, както и че няма да бъде от значение фактът, че някои от разходите, които мярката де факто ще възстанови, са били направени от жалбоподателите преди присъединяването. Накрая Комисията достигна до предварителното заключение, че изплащането на обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд, чрез изпълнението или принудителното изпълнение на Решението не би било съвместимо с вътрешния пазар, тъй като не отговаря на приложимите условия за съвместимост на регионалната помощ.

([41]) Дело № 1-14-cv-600 Viorel Micula срещу правителството на Румъния в окръжния съд на САЩ за окръг Колумбия — Петиция за потвърждение на арбитражно решение на ICSID и вписване на съдебното решение.
([42]) Вж. бележка под линия 7.
([43]) Вж. бележка под линия 38.
([44]) Вж. бележка под линия 40.

4. **МНЕНИЯ ОТ РУМЪНИЯ**

(45) Румъния изтъква, първо, че по силата на член 54, параграф 1 от Конвенцията ICSID, по която Румъния става страна през 1975 г., всяка договаряща държава „признава като задължително всяко решение, издадено по силата на тази конвенция, и изпълнява в рамките на своята територия паричните задължения, наложени от това решение, по същия начин като окончателно съдебно решение на съд в тази държава“. Румъния твърди, че последиците от тази клауза са, че всяка договаряща държава има задължение да признава и изпълнява всяко арбитражно решение на ICSID, чието изпълнение не е било спряно в съответствие с правилата, предвидени от Конвенцията ICSID, тъй като няма възможност за обжалване на такова решение пред националните съдилища.

(46) На второ място Румъния подчертава, че румънското правителство е длъжно да спазва румънската конституция, която му забранява да оказва неправомерно влияние върху националните съдии по отношение на въпроса, дали да бъде изпълнено Решението. Тя подчертава, че националният съд е решил независимо, че различните актове, издадени от Комисията през 2014 г., не могат да спрат изпълнението на Решението съгласно румънското законодателство. Румъния твърди освен това, че въпреки че според румънската конституция законодателството на Съюза като цяло има предимство пред (обикновеното) румънско национално законодателство, то не може да има предимство пред самата румънска конституция.

(47) На трето място Румъния твърди, че обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд, не следва да се третира като нова несъвместима помощ, а като обезщетение за вреди по смисъла на съдебната практика по делото „*Asteris*“. Румъния възразява по-специално на прилагането на съдебната практика по делото „*Lucchini*“ към настоящото дело, като твърди, че фактите по настоящото дело го отличават от фактите по гледаното от Съдът на ЕС дело „*Lucchini*“ ([45]).

(48) На последно място Румъния многократно подчертава конфликта в настоящия случай между нейните задължения съгласно Конвенцията ICSID и онези съгласно правото на Съюза. Тя твърди, че докато не бъде определено на равнището на ICSID дали предимство следва да има Конвенцията ICSID или правото на Съюза, изпълнението или принудителното изпълнение на Решението на ICSID не следва да се разглежда като неправомерна държавна помощ.

5. **МНЕНИЯ ОТ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ**

(49) Единствената заинтересована страна, която представи становища по решението за откриване, бяха жалбоподателите в арбитражното производство, завършило с произнасяне на Решението. Жалбоподателите оспорват предварителните констатации, съдържащи се в решението за откриване. По-специално те правят наблюдения, свързани с i) общата информация по делото и ii) предполагаемото неправилно описание на мярката; те твърдят, че iii) не е налице конфликт между правилата за държавна помощ на Съюза и двустранните инвестиционни споразумения (по-нататък наричани „BITS“) в рамките на ЕС; те твърдят, че iv) изпълнението или принудителното изпълнение на Решението не представлява държавна помощ или v) поне не нова помощ; те твърдят, че ако бъде охарактеризирано като помощ, vi) изпълнението или принудителното изпълнение на Решението ще бъде съвместима помощ; те твърдят, че vii) защитата на оправданите правни очаквания не допуска Комисията да приеме отрицателно решение; и накрая те твърдят, че viii) Комисията трябва да предприеме стъпки за правилно включване на жалбоподателите в процедурата по разследване.

Във връзка с общата информация по делото

(50) Жалбоподателите обясняват, че след падането на комунистическия режим през 1989 г. Румъния се намира в бедствено икономическо положение. Ситуацията е такава, че когато Румъния започва процеса на присъединяване към Европейския съюз през 1995 г., тя е далеч от изпълнението на критериите за присъединяване на Съюза. За да се ускори икономическото развитие и да се намали неравенството между регионите, румънското правителство създава рамка за регионално развитие и скоро след това приема EGO 24 за стимулиране на инвестициите в частния сектор в регионите в неравностойно положение. Стимулите, предвидени в EGO 24, са насочени единствено към инвеститори, създаващи работни места в най-необлагодетелстваните региони в една от най-бедните страни в Европа. В този контекст жалбоподателите подчертават по-специално, че EGO 24 не само предоставя предимства за инвеститорите, но също така налага задължения, като например задължението за разкриване на работни места и наемане на безработните лица, разработване и производство на нови материали в регион в неравностойно положение, поддържане на седалището на новоучредените дружества в региона в неравностойно положение, както и задължението за кандидатстване и получаване на постоянен инвеститорски сертификат.

(51) Жалбоподателите допълнително обясняват, че техните предприятия са получили сертификати в периода между 2000 и 2002 г. за инвестиции в окръг Bihor. Съгласно условията на тези сертификати, които са валидни до 1 април 2009 г., жалбоподателите поемат ангажимент да поддържат своите инвестиции за „период, равен на двукратния период от време, през който [жалбоподателите] ще се ползват от предимствата“, въведени от EGO 24. Жалбоподателите твърдят, че чрез своите инвестиции са създали около 9 000 нови работни места, 7 000 от които продължават да съществуват и до днес. Жалбоподателите освен това твърдят, че техните инвестиции са довели

([45]) Вж. решението за откриване, съображение 39.

до значително разпространение на ефекта в региона. Заключението, което жалбоподателите правят от тези наблюдения, е, че чрез своите инвестиции те са допринесли за облекчаване на трудностите, предизвикани от бедственото икономическо положение в региона на окръг Bihor и са подобрили качеството на живот в този регион.

(52) По отношение на законодателството в областта на държавната помощ, което е съществувало в Румъния преди присъединяването на Румъния към Европейския съюз, жалбоподателите твърдят, че тъй като EGO 24 е приет преди влизането в сила на Закон № 143/1999, EGO 24 представлява съществуваща помощ по смисъла на този закон и не се е изисквало да бъде разрешен от Съвета за защита на конкуренцията. Жалбоподателите също така припомнят, че въпреки че Съветът за защита на конкуренцията е направил опит да оспори EGO 75 в съдилищата в Румъния, той не е оспорил съвместимостта на EGO 24 със Закон № 143/1999. Жалбоподателите освен това припомнят, че с изключение на Общата позиция на ЕС от 21 ноември 2001 г. в никое от издадените изявления на Съюза в хода на процеса на присъединяване EGO 24 не е конкретно посочен като проблематичен от гледна точка на държавната помощ.

(53) На последно място жалбоподателите твърдят, че неизпълнението на Решението в неговата цялост или на възстановяването на частта, която вече е била изпълнена, посредством прихващане на данъчните задължения на жалбоподателя от дължимото обезщетение би било катастрофално за жалбоподателите и региона, би застрашило хиляди работни места и би довело до обрат в икономическото развитие, което е настъпило в региона.

Във връзка с описанието на мярката

(54) Жалбоподателите твърдят, че решението за откриване не е последователно по отношение на определянето на съответната мярка. Позовавайки се на съображения 25 и 26 от решението за откриване, жалбоподателите подчертават, че макар Комисията да твърди, че се разследва само изпълнението или принудителното изпълнение на решението, в действителност тя оспорва режима, предвиден в EGO 24. Жалбоподателите също така твърдят, че във всеки случай никога не е било надлежно установено, че EGO 24 представлява несъвместима държавна помощ.

(55) Като твърдят допълнително, че в решението за откриване Решението е характеризирано неправилно, жалбоподателите посочват, че Решението предоставя обезщетение изключително за вреди, произтичащи от нарушаването на BIT от страна на Румъния, и не възпроизвежда обезщетенията съгласно EGO 24. В действителност според жалбоподателите Арбитражният съд не е предоставил обезщетение за преждевременната отмяна на самите стимули съгласно EGO 24, а по-скоро мерките, за които се констатира, че са в нарушение на BIT, се състоят в това, че Румъния е действала необосновано, i) като е запазила изцяло задължението на инвеститора съгласно EGO 24, въпреки че на практика е отменила всички предвидени в този закон привилегии, ii) като е подкопала оправданите правни очаквания на жалбоподателите по отношение на продължаващото наличие на стимулите съгласно EGO 24 и iii) като е била недостатъчно прозрачна спрямо жалбоподателите.

(56) Жалбоподателите освен това изтъкват, че решението за откриване се основава на презумпцията, че EGO 24 представлява несъвместима помощ, и че тази презумпция е погрешна, тъй като съвместимостта на EGO 24 като регионална помощ никога не е била надлежно оценена.

Във връзка с липсата на конфликт между правилата за държавна помощ на Съюза и BITS в рамките на ЕС

(57) Като се позовават на съображения 51—55 от решението за откриване, жалбоподателите твърдят, че разпоредбите на правото на Съюза, свързани със задълженията на държавите членки по силата на международното право, не са от значение в този случай, тъй като не е налице конфликт между правото на Съюза в областта на държавната помощ и BIT. Като основен довод жалбоподателите твърдят, че всеки конфликт се изключва от факта, че въпросното арбитражно производство е започнало преди присъединяването на Румъния към Европейския съюз. Твърди се, че задължението на Румъния да изпълни Решението възниква от момента във времето, когато е настъпило твърдяното нарушение на BIT, тоест преди присъединяването на Румъния към Европейския съюз, и следователно не се влияе от правото на Съюза.

Във връзка с характеризирането на изпълнението/принудителното изпълнение на Решението като държавна помощ

(58) Жалбоподателите твърдят, че изпълнението или принудителното изпълнение на Решението от страна на Румъния не представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора.

(59) На първо място, въпреки че жалбоподателите не оспорват квалифицирането на S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. и S.C. Multipack като предприятия, те изтъкват, че не може да се счита, че самите Ioan и Viorel Micula извършват стопанска дейност. Твърди се по-конкретно, че фактът, че братята Micula притежават акции в различни предприятия, е недостатъчен, за да бъдат разглеждани като предприятия. Жалбоподателите също така твърдят, че трите гореспоменати предприятия и братята Micula не могат да бъдат разглеждани като отделна икономическа единица, тъй като интересите на братята не са идентични с тези на предприятията.

(60) На второ място жалбоподателите подчертават, че изпълнението на Решението не им предоставя предимство. Те твърдят, че мерките, които служат за изпълнение на правни задължения, като изплащането на обезщетение за вреди, не представляват преференциално третиране на предприятията. В този контекст жалбоподателите твърдят, че Комисията не може да се позове на становището на генералния адвокат Colomer по делото „*Atzeni*“, тъй като въпросното дело се отнася до вреди, платени на получателя като обезщетение за възстановяване на несъвместима помощ, която вече е била изплатена. Жалбоподателите поддържат, че в конкретния случай, напротив, на тях не е

платена държавна помощ — а още по-малко неправомерна държавна помощ — което го отличава от делото „*Atzeni*“. По същия начин жалбоподателите твърдят, че настоящият случай не може да бъде приравняван на случаите, посочени в решението за откриване, при които самите договорни клаузи за обезщетяване на получателите за възстановяване на несъвместима държавна помощ са определени като държавна помощ.

(61) Жалбоподателите освен това твърдят, че изпълнението или принудителното изпълнение на Решението категорично попада в обхвата на съдебната практика по делото „*Asteris*“. Те твърдят, че мотивите на съдебната практика по делото „*Asteris*“, както и по дела като „*Denkavit*“ ([46]) и „*ThyssenKrupp*“ ([47]), се състоят в това, че плащането на обезщетение за вреди не е по преценка на държавите членки, така че то не може да се счита за държавна помощ. Твърди се също така, че ангажиментите, поети от Румъния в рамките на BIT, са израз на общи правила за отговорност, за които се прилага съдебната практика по делото „*Asteris*“. Що се отнася до довода на Комисията, че „*Asteris*“ не се прилага за обезщетения, присъдени въз основа на двустранни инвестиционни споразумения в рамките на ЕС, които се считат за несъвместими с правото на Съюза, жалбоподателите твърдят, че такава несъвместимост не би довела до недействителност на Решението, предоставено въз основа на такива BITS. Освен това изпълнението или принудителното изпълнение на Решението не може да се разглежда като предоставяне на държавна помощ „през задната врата“, тъй като с Решението не се възстановява отменният режим по EGO 24; вместо това се счита, че с Решението се отпускат обезщетения за автономното решение на Румъния, наред с другото, да поддържа прекомерна тежест, наложена на жалбоподателите.

(62) Жалбоподателите твърдят също, че доводите на Комисията относно несъвместимостта на BIT с правото на Съюза не са от значение, тъй като спорът, довел до арбитражното производство и в крайна сметка до Решението, е възникнал преди присъединяването на Румъния към Европейския съюз. Като твърдят, че аргументацията на Комисията в решението за откриване се основава на погрешно свързване на изпълнението/принудителното изпълнение на Решението с несъвместимостта на режима по EGO 24, жалбоподателите заявяват отново, че във всички случаи с Решението не е предоставено обезщетение въз основа на решението на Румъния да се съобрази с правилата за държавна помощ на Съюза.

(63) Жалбоподателите оспорват също, че решението на Съда на ЕС по делото „*Lucchini*“, на което Комисията се е позовала в решението за откриване, има някакво значение за настоящото дело. По тяхно мнение в делото „*Lucchini*“ се определя само, че разпоредбите на националното законодателство не могат да попречат на възстановяването на несъвместима помощ и не оказват влияние върху процеса на изпълнение/принудително изпълнение на арбитражно решение за присъждане на обезщетение за вреди в случай на нарушаване на BIT.

(64) На трето място, що се отнася до възможността изпълнението/принудителното изпълнение на Решението да се припише на Румъния, жалбоподателите твърдят, че оценката на Комисията не може да се основава на приписване на отговорността за самия EGO 24. Те твърдят още, че изпълнението/принудителното изпълнение на Решението на ICSID е автоматично и неволно последствие от задълженията на Румъния съгласно Конвенцията ICSID. Според жалбоподателите всеки акт, който не е доброволен, не може да бъде приписан на държавата и не може да представлява държавна помощ. Те подчертават още, че решенията на ICSID не подлежат на преразглеждане от страна на националните съдилища и тяхното изпълнение не може да бъде блокирано по съображения, свързани с националния *ordre public* или несъвместимост с правото на Съюза.

(65) Жалбоподателите твърдят още, че задълженията на Румъния по Конвенцията ICSID не са били засегнати от последващото членство на Румъния в Европейския съюз. Те обясняват, че тъй като твърдяното нарушение на BIT и откриването на производство са настъпили, преди Румъния да се присъедини към Съюза, правото на ЕС не е приложимо към настоящия случай.

(66) Четвърто, по отношение на избирателността жалбоподателите твърдят, че изпълнението/принудителното изпълнение на Решението не е избирателно, тъй като BITS и Конвенцията ICSID установяват система за обща отговорност, която е еднакво приложима за всеки инвеститор. Съответно обезщетенията, отпуснати по тази система, не са избирателни. В този контекст жалбоподателите цитират също така предполагаемо изявление на Комисията, че „BITS, въпреки че предоставят предимство, като осигуряват права на собственост в чужбина, технически не могат да бъдат квалифицирани като [д]ържавна помощ, забранена съгласно член 107, параграф 1 [от Договора], тъй като предимството не поставя в по-благоприятно положение определени предприятия или производството на някои стоки, а се предоставя на общо основание на всички инвеститори, независимо от сектора, в който те извършват дейност.“

(67) На последно място жалбоподателите отричат, че изпълнението на Решението може да наруши конкуренцията и да засегне търговията между държавите членки. Те твърдят, че мотивите, съдържащи се в решението за откриване, не могат да бъдат приложени по отношение на братята Micula, за които се твърди, че не се занимават с каквато и да е икономическа дейност, вследствие на което всички плащания към тях не могат да доведат до нарушаване на конкуренцията или да засегнат търговията между държавите членки. Жалбоподателите твърдят в по-широк смисъл, че изпълнението на Решението не им предоставя предимство, така че всяко въздействие върху конкуренцията или търговията може да бъде изключено.

([46]) Дело № 61/79 *Amministrazione delle finanze dello Stato v Denkavit italiana* EU:C:1980:100.

([47]) Решение 2008/408/ЕО на Комисията от 20 ноември 2007 г. относно държавна помощ C 36/A/06 (ex NN 38/06), приведена в действие от Италия в полза на ThyssenKrupp, Cementir и Nuova Terni Industrie Chimiche (ОВ L 144, 4.6.2008 г., стр. 37).

Във връзка с характеризирането на изпълнението/принудителното изпълнение на Решението като нова помощ

(68) Освен това жалбоподателите оспорват характеризирането на изпълнението/принудителното изпълнение на Решението като нова помощ. Те отбелязват, че единствените събития, които са се състояли след присъединяването на Румъния, са приемането на самото Решение и неговото изпълнение. Твърди се по-специално, че изпълнението от страна на Румъния е просто автоматична последица от Решението, а не е резултат на отделно решение. Според жалбоподателите моментите във времето, които са от значение, са влизането в сила на EGO 24, издаването на сертификатите на жалбоподателите или, най-късно, сключването на BIT. Жалбоподателите също се позовават на съдебната практика и практиката на Комисията относно държавните гаранции (според която моментът във времето, който е от значение, е моментът на даване на гаранцията, а не моментът на прибягване към нея или на пускане на плащанията), за да обосноват твърдението, че когато обезщетение се плаща въз основа на ангажимент, съдържащ се в международно споразумение, за решаваща следва да се счита датата на сключване на това споразумение.

Във връзка със съвместимостта на изпълнението/принудителното изпълнение на Решението

(69) Жалбоподателите твърдят, че, първо, когато Комисията разследва помощ, за която не е получила уведомление, и съответната държава членка не успее да представи никакъв довод за съвместимост, Комисията е длъжна да оцени дали помощта може да бъде съвместима съгласно всички приложими правила или насоки, ако е необходимо, като поиска допълнителна информация от държавата членка или получателя.

(70) По отношение на предварителния анализ на съвместимостта, съдържащ се в решението за откриване, жалбоподателите твърдят, че той е концептуално погрешен, тъй като прилага настоящите Насоки за регионална помощ (НРП) към изпълнението/принудителното изпълнение на Решението, въпреки че е безспорно очевидно, че изпълнението/принудителното изпълнение на Решението не е мотивирано от цели за регионално развитие. По мнение на жалбоподателите, и като отново се подчертава, че в решението за откриване неправилно се приема, че изпълнението на Решението ще доведе до възстановяване на EGO 24 със задна дата, единствената помощ, която може да е била предоставена, са обезщетенията в рамките на режима по EGO 24. След това би следвало EGO 24 да се оцени съгласно НРП от 1998 г., по силата на които би следвало той да се счете за съвместим.

(71) Жалбоподателите твърдят, че никога не е имало надлежно официално решение, с което се установява, че EGO 24 представлява несъвместима държавна помощ. Според жалбоподателите решението на румънския Съвет за защита на конкуренцията (Решение № 244), с което EGO 24 е обявен за невалиден, е погрешно, тъй като в него не е оценена съвместимостта и не са предоставени мотиви за неговите констатации. В допълнение жалбоподателите твърдят, че приемането от страна на румънското правителство на EGO 75, с който отново се потвърди EGO 24, е с предимство пред решението на Съвета за защита на конкуренция. Освен това те твърдят, че отхвърлянето на оспорването на EGO 75 на Съвета за защита на конкуренция пред румънските съдилища е още едно доказателство, че EGO 24 и EGO 75 са с предимство пред решението на Съвета за защита на конкуренцията.

(72) Жалбоподателите допълнително твърдят, че Комисията не е била и не е компетентна да прави преглед на EGO 24, дори и по изключение. Съответните части на EGO 24 са отменени преди присъединяването на Румъния към Европейския съюз. Доколкото Решението се разглежда като възстановяване на помощи, отпуснати съгласно EGO 24, жалбоподателите съответно твърдят, че Комисията не разполага с компетенции за преглед. В този контекст те се позовават и на Решение на Комисията по дело относно държавна помощ № 380/2004, където Комисията установява, че изпълнението на арбитражно решение след присъединяването, което е било постановено преди присъединяването и е свързано изцяло с периоди преди присъединяването, не представлява нова помощ.

(73) На последно място жалбоподателите твърдят, че EGO 24 и индивидуалните стимули съгласно EGO 24 са съвместими с вътрешния пазар по смисъла на приложимите НРП от 1998 г., при условие че са изпълнени всички изисквания за съвместимост. В този контекст те твърдят, от една страна, че всъщност EGO 24 може да се разглежда като съвместима инвестиционна помощ, а не като оперативна помощ, а от друга страна, че дори и да се възприема като оперативна помощ, EGO 24 все пак е съвместим.

Във връзка с оправданите правни очаквания

(74) Жалбоподателите твърдят, че решение на Комисията, с което се установява, че изпълнението или принудителното изпълнение на Решението противоречи на правилата за държавна помощ, ще наруши оправданите правни очаквания на жалбоподателите. Те твърдят, че Съюзът изрично насърчава Румъния да сключи BITS с държавите членки преди присъединяването ѝ; че Комисията продължава да подкрепя сключването на BITS; че жалбоподателите са разчитали на своите очаквания, че арбитражното производство ще им позволи да получат обезщетение за вредите, причинени от решението на Румъния да се поддържат всички задължения на инвеститорите, предвидени в EGO 24; и че отмяната на оправданите правни очаквания на жалбоподателите не е обоснована от по-висш обществен интерес.

Във връзка с процесуалните права на жалбоподателите

(75) И накрая, жалбоподателите твърдят, че в съответствие със съдебната практика заинтересованите страни „разполагат с правото да участват в административното производство по подходящ начин, като се отчитат конкретните обстоятелства по случая“ ([48]). Като твърдят, че Румъния не е успяла да включи жалбоподателите в процедурата за държавна помощ по подходящ начин, поради което се предполага, че те са били поставени в неблагоприятно положение, жалбоподателите предупреждават, че пропускът на Комисията да даде възможност на жалбоподателите да защитят надлежно своите интереси, като им позволи да участват по-пълноценно в процедурата, може да опорочи окончателното решение на Комисията. Жалбоподателите заключават, като отбелязват, че практиката на Комисията по делата за държавна помощ в общия случай не гарантира в достатъчна степен процесуалните права на предполагаемите получатели и тъй като не осигурява ефективни правни средства за защита, е в противоречие с член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за правата на човека и член 47 от Хартата на основните права на ЕС.

6. **МНЕНИЯ ОТ РУМЪНИЯ ОТНОСНО МНЕНИЯТА НА ТРЕТИ СТРАНИ**

(76) В своя отговор на мненията, представени от жалбоподателите, Румъния първо отхвърля твърдението, че Ioan и Viorel Micula сами по себе си не могат да се считат за предприятия за целите на прилагането на правото на ЕС в областта на държавната помощ. Румъния твърди, че петимата жалбоподатели по-скоро следва да се разглеждат като една икономическа единица, тъй като братята Micula упражняват пряк или косвен контрол върху корпоративните жалбоподатели. В подкрепа на това твърдение Румъния обяснява, наред с останалото, че по време на преговорите между Румъния и жалбоподателите, които са се провели след произнасянето на Решението, братята Micula са взели официално решение от името на тримата корпоративни жалбоподатели.

(77) Второ, Румъния отхвърля опита на жалбоподателите да отрекат връзката между отмяната на стимулите съгласно EGO 24 и отпускането на обезщетение по силата на Решението. Тя твърди, че от Решението става ясно, че стойността на обезщетението е определена от Арбитражния съд на базата на икономическите предимства, които жалбоподателите биха получили, ако стимулите бяха запазени.

(78) На трето място, що се отнася до твърдението на жалбоподателите, че те не са участвали и не участват в достатъчна степен в разследването на държавната помощ, Румъния отрича, че тя не е изпратила незабавно решението за откриване на процедурата на жалбоподателите. Освен това Румъния твърди, че тя няма правно задължение да включи жалбоподателите в по-пълна степен, отколкото това е направено и се прави в конкретния случай.

7. **ОЦЕНКА**

7.1. **Наличие на държавна помощ**

(79) Член 107, параграф 1 от Договора предвижда, че „всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки, е несъвместима с вътрешния пазар“. Съответно една мярка представлява държавна помощ, ако са изпълнени следните четири кумулативни условия:

— мярката трябва да предоставя избирателно икономическо предимство на дадено предприятие,

— мярката трябва да може да бъде приписана на държавата и да е финансирана чрез държавни ресурси,

— мярката трябва да нарушава или да заплашва да наруши конкуренцията,

— мярката трябва да е в състояние да засегне търговията между държавите членки.

(80) Комисията подчертава, че концепцията за държавна помощ е обективно и правно понятие, определено пряко от Договора. Установяването на това дали определена мярка представлява държавна помощ не зависи от намеренията или мотивите на държавите членки, когато я предоставят, а от въздействието на въпросната мярка ([49]).

Предприятие

(81) Съдът на ЕС последователно е определял предприятията като субекти, извършващи икономическа дейност, независимо от правния им статут и начина им на финансиране ([50]). Следователно класифицирането на определен субект зависи изцяло от характера на неговата дейност.

([48]) Позоваване на Решение от 12 септември 2007 г. по дело *Olympiaki Aeroporia Ypiresies/Комисия* (T-68/03, EU:T:2007:253, стр. II-253, точка 42).

([49]) Решение от 22 декември 2008 г. по дело *British Aggregates Association/Комисия* (C-487/06 P, EU:C:2008:757, точки 85 и 89), както и цитираната съдебна практика, както и Решение от 8 септември 2011 г. по дело *Комисия/Кралство Нидерландия, Федерална република Германия* (C-279/08 P, EU:C:2011:551, точка 51).

([50]) Решение от 12 септември 2000 г. по дело *Pavel Pavlov и други/Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten*, (съединени дела C-180/98 до C-184/98, EU:C:2000:428, точка 74.)

(82) За целите на прилагането на правилата за държавна помощ може да се счита, че отделните правни субекти формират една икономическа единица. След това тази икономическа единица се разглежда като съответното предприятие. Както съдът на ЕС е постановявал по-рано, „[п]онятието за предприятие в конкурентното право трябва да се разбира като обозначаващо икономическа единица […], макар и от правна гледна точка тази икономическа единица да е съставена от няколко физически или юридически лица“ ([51]). За да определи дали няколко субекта формират една икономическа единица, Съдът на ЕС проверява за наличието на контролен дял или функционални, икономически или органични връзки ([52]).

(83) Жалбоподателите в арбитражното производство, завършило с произнасяне на Решението, са братята Ioan Micula и Viorel Micula и три предприятия, притежавани от тях (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. и S.C. Multipack). Ясно е, че трите предприятия извършват икономическа дейност, тъй като те са специализирани в промишленото производство съответно на хранителни продукти, продукти на мелничарството и пластмасови опаковки. Следователно трите дружества представляват предприятия. Това характеризиране не се оспорва от жалбоподателите.

(84) Жалбоподателите твърдят обаче, че братята Micula сами по себе си не могат, като физически лица, да бъдат разглеждани като предприятия за целите на член 107, параграф 1 от Договора и че съответно средствата, които са им изплатени в изпълнение или принудително изпълнение на Решението, не представляват държавна помощ. По специално се твърди, че интересите на братята Micula не съвпадат с онези на трите корпоративни жалбоподатели.

(85) Комисията обаче счита, че трите предприятия и братята Micula заедно съставляват обособена икономическа единица за целите на прилагането на правилата за държавна помощ. Следователно тази икономическа единица се разглежда като съответното предприятие.

(86) Тази констатация се основава, на първо място, на факта, че братята Micula на практика държат пряко или косвено собствеността върху трите корпоративни жалбоподатели, с което се доказва контролното дялово участие в тези предприятия.

(87) На второ място тази констатация взема предвид факта, че корпоративните жалбоподатели съставляват част от по-голяма група предприятия, Европейската група за храни и напитка (European Food and Drinks Group, наричана по-нататък „EFDG“). В хода на арбитражното производство братята Micula са поискали обезщетения също и за други предприятия, които са част от EFDG, за които се твърди, че са претърпели загуби в резултат на действията на Румъния, довели до образуване на производството. Всъщност вместо да претендират за отделни загуби за всеки корпоративен жалбоподател и двамата жалбоподатели физически лица и да ги обосновават, жалбоподателите са основали своя иск за обезщетение на предполагаемите загуби, понесени от EFDG като цяло. След като анализира структурата на собствеността на EFDG и установява, че братята Micula, пряко или косвено, притежават най-малко 99,96 % от всички предприятия в рамките на EFDG, за които те претендират за обезщетение (това са European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L), Арбитражният съд приема този подход и позволява на жалбоподателите да търсят обезщетение за загубите на EFDG като цяло ([53]). Това поведение на жалбоподателите по време на арбитражното производство и съответните решения на Арбитражния съд показват, че братята Micula и трите корпоративни жалбоподатели, както и гореспоменатите предприятия, които са част от EFDG, съставляват обособена икономическа единица с един икономически интерес.

(88) Трето, характеризирането на братята Micula и техните предприятия като една икономическа единица се потвърждава допълнително от начина, по който Решението им предоставя обезщетение в крайна сметка. Вместо да определи обезщетение отделно на всеки от петимата жалбоподатели, Решението им предоставя обезщетението „колективно“ въз основа на „общо право“. Фактът, че петимата жалбоподатели заедно (т.е. включително корпоративните жалбоподатели) са поискали от Арбитражния съд да предостави цялото обезщетение само на братята Micula, показва, че корпоративните жалбоподатели не са независими спрямо братята Micula. Арбитражният съд в крайна сметка разрешава възстановяване на пълния размер на предоставеното обезщетение на всеки жалбоподател, след което обезщетението да бъде разпределено между жалбоподателите така, както те сметнат за целесъобразно, независимо от действителните вреди, претърпени от всеки жалбоподател.

(89) Предходното заключение не е засегнато от довода на жалбоподателите, че настоящият случай трябва да се разграничава от решението по делото „*Hydrotherm*“, тъй като физическото лице в този случай е било съдружник, който отговаря лично за финансовите задължения на различните предприятия, с които се счита, че той съставлява обособена икономическа единица, докато братята Micula не са лично отговорни в такава степен. В отговор Комисията припомня, че в съответните точки от своето решение по делото „*Hydrotherm*“ Съдът на ЕС изобщо не е упоменал личната отговорност на въпросното физическо лице; вместо това Съдът на ЕС се е ограничил да посочи,

([51]) Решение от 12 юли 1984 г. по дело *Hydrotherm Gerätebau GmbH/Firma Compact del Dott. Ing. Mario Andreoli & C. Sas.* (C-170/83, EU:C:1984:271, точка 11). Вж. също Решение от 14 октомври 2004 г. по дело *Pollmeier Malchow GmbH & Co. KG/Комисия* (T-137/02, EU:T:2004:304, точка 50).

([52]) Решение от 16 декември 2010 г. по дело *AceaElectrabel Produzione SpA/Комисия* (C-480/09 P, EU:C:2010:787, точки 47—55); Решение от 10 януари 2006 г. по дело *Ministero dell'Economia e delle Finanze/Cassa di Risparmio di Firenze SpA, Fondazione Cassa di Risparmio di San Miniato u Cassa di Risparmio di San Miniato SpA* (C-222/04, EU:C:2006:8, точка 112).

([53]) Вж. Решението, параграфи 935, 936 и 943.

че въпросното физическо лице „има пълен контрол“ над въпросните предприятия ([54]). Както вече беше споменато, по силата на това, че имат права на собственост, братята Micula по същия начин имат пълен контрол върху корпоративните жалбоподатели и на практика върху другите съответни предприятия от EFDG.

(90) Комисията също така смята, противно на твърденията на жалбоподателите, че логиката в основата на решението по делото „*Cassa di Risparmio di Firenze*“ е еднакво приложима в този случай. В това решение Съдът на ЕС признава, че икономическа дейност може да се упражнява от един субект пряко или косвено, чрез контролиране на оператора като част от икономическа единица, която те образуват заедно. Въпреки че Съдът на ЕС признава, че самият факт на притежаване на акции, дори и на контролни дялове, не е недостатъчен, за да се характеризира дейността на субекта, който държи тези акции, като икономическа, когато те пораждат само правата, присъщи на статута на акционер или съдружник, както и получаването на дивиденти, които са просто резултат от собствеността върху актива, е ясно, че настоящата ситуация е различна. Според Съда на ЕС „субектът, който притежава контролно участие в определено дружество и упражнява действително този контрол, като се намесва пряко или непряко в управлението на същото, трябва да се разглежда като участник в икономическата дейност, извършвана от контролираното дружество“ ([55]). Съдът на ЕС също не пропуска да посочи, че „простото разделяне на предприятието на два отделни субекта“ не може да бъде достатъчно за избягване на правилата за държавна помощ ([56]). Тази логика се прилага и когато един от двата заинтересовани субекта е физическо лице. В противен случай предоставянето на помощ на физическо лице, което е акционер с контролиращо участие в предприятието, не би се считало за държавна помощ, въпреки че физическото лице може да използва тази помощ в полза на предприятията, които то контролира. Действително в настоящия случай не може да се прави разлика за целите на прилагането на правилата за държавна помощ дали обезщетението, колективно присъдено на всички петима жалбоподатели от Арбитражния съд, се изплаща на братята Micula, или на притежаваните от тях предприятия.

(91) В заключение Комисията установява, че братята Micula и тримата корпоративни жалбоподатели заедно образуват обособена икономическа единица, която представлява предприятие за целите на прилагането на член 107, параграф 1 от Договора. Останалите предприятия в EFDG, за чиито загуби на братята Micula е отпуснато обезщетение по силата на Решението (European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L) ([57]), също са част от тази обособена икономическа единица. Крайният получател на мярката за помощ е тази обособена икономическа единица, съставена от петимата жалбоподатели и въпросните предприятия от EFDG.

Икономическо предимство (1)

(92) Според изискванията на член 107, параграф 1 от Договора предимство е всяка икономическа полза, която едно предприятие не би получило в нормални пазарни условия, т.е. при отсъствието на държавна намеса ([58]). Конкретната форма на мярката не е от значение, за да се установи дали тя предоставя икономическо предимство на предприятието. Понятието за предимство включва например всички ситуации, когато предприятията се освобождават от присъщите разходи за тяхната стопанска дейност.

(93) С Решението Арбитражният съд е предоставил на жалбоподателите обезщетение в размер на 376 433 229 RON плюс лихви за сметка на Румъния. За да бъде разбрано в пълнота защо изпълнението или принудителното изпълнение на Решението предоставя на жалбоподателите икономическо предимство, е полезно първо да се разгледа на какви основания Арбитражният съд е определил в Решението, че това обезщетение следва да бъде изплатено на жалбоподателите.

(94) След като решава, че Румъния е нарушила BIT, Арбитражният съд обяснява, че обезщетенията следва да бъдат предоставени въз основа на принципа, че „жалбоподателят трябва да се постави обратно в положението, в което „по всяка вероятност“ той би бил в отсъствието на нарушението на международното право“ ([59]). Освен това той обяснява, че само загубите, които са в причинно-следствена връзка с деянието, представляващо нарушение на международното право, могат да бъдат компенсирани чрез обезщетения, както и че „всички нарушения на BIT, твърдяни от жалбоподателите, произтичат от един и същ факт: преждевременната отмяна на стимулите съгласно [EGO 24], или са в пряка връзка с преждевременната отмяна“ ([60]). При оценяване на точния размер на обезщетението, дължимо на жалбоподателите, Арбитражният съд взема предвид дали загубите са били понесени в действителност и дали те са били пряко свързани с отмяната на режима на стимули. Така например по отношение на

([54]) Решение от 12 юли 1984 г. по дело *Hydrotherm Gerätebau GmbH/Firma Compact del Dott. Ing. Mario Andreoli & C. Sas.* (C-170/83, EU:C:1984:271, точка 10).
([55]) Решение от 10 януари 2006 г. по дело *Cassa di Risparmio di Firenze и др.* (C-222/04, EU:C:2006:8, точка 112.)
([56]) Решение от 10 януари 2006 г. по дело *Cassa di Risparmio di Firenze и др.* (C-222/04, EU:C:2006:8, точка 114.)
([57]) Срв. съображения 87 и 88 от преамбюла.
([58]) Решение от 11 юли 1996 г. по дело *Syndicat français de l'Express international (SFEI) и др./La Poste и др.* (C-39/94, EU:C:1996:285, точка 60); Решение от 29 април 1999 г. по дело *Кралство Испания/Комисията* (C-342/96, EU:C:1999:210, точка 41).
([59]) Решението, параграф 917.
([60]) Решението, параграф 928.

присъдените обезщетения за увеличената цена на захарта Арбитражният съд постановява: ([61]) „Както наличието на вредата, така и причинно-следствената връзка между отмяната на стимулите и претърпяната вреда са били адекватно доказани. Не се оспорва, че като резултат от отмяната на стимула за суровини на жалбоподателите се е наложило да плащат по-голяма сума за захарта, която са купували след месец февруари 2005 г.“

(95) С оглед на тези съображения е ясно, че чрез изпълнението или принудителното изпълнение на Решението Румъния предоставя на жалбоподателите сума, съответстваща точно на предимствата, предвидени съгласно отменения режим на EGO 24, от момента на неговата отмяна (22 февруари 2005 г.) до предвидената дата на изтичане на неговата валидност (1 април 2009 г.). По-конкретно с изпълнението или принудителното изпълнение на Решението фактически се възстановяват митата, начислени върху вноса на захар и други суровини в периода между 22 февруари 2005 г. и 31 март 2009 г., както и митата, начислени върху вноса на захар, които жалбоподателите биха избегнали, ако биха имали възможност да се запасят със захар преди срока на изтичането на механизмите по EGO 24 на 31 март 2009 г. В допълнение, за да се гарантира, че жалбоподателите ще се възползват от цялата сума, съответстваща на сумата по отменения режим, и че те са „поставени обратно в положението, в което „по всяка вероятност“ биха били“, Арбитражният съд присъжда и лихви и обезщетение за предполагаемите пропуснати възможности и ползи ([62]). В действителност с изпълнението или принудителното изпълнение на Решението се възстановява положението, в което жалбоподателите по всяка вероятност биха се намирали, ако режимът по EGO 24 не е бил отменен.

(96) Съответно изпълнението или принудителното изпълнение на Решението предоставя на жалбоподателите икономическо предимство, което в останалите случаи не е достъпно на пазара. На първо място разходите за суровини, като входящи материали за крайните продукти, представляват обичайни оперативни разходи на предприятията и освобождаването им от част от техните обичайни оперативни разходи им осигурява предимство. На второ място предоставянето на жалбоподателите на обезщетение за пропуснати ползи, защото е трябвало да поемат своите оперативни разходи, също представлява икономическо предимство, което не е на разположение при нормални пазарни условия и в отсъствието на Решението; при нормални пазарни условия предприятието би трябвало само да поема разходите, свързани с неговата икономическа дейност, и следователно не би генерирало тези печалби. На трето място отделно и допълнително предимство се предоставя с плащането на жалбоподателите на лихви върху предполагаеми плащания, дължими в миналото, които обаче сами по себе си трябва да бъдат определени като предоставящи предимство. Отново, при нормални пазарни условия и в отсъствието на Решението предприятието би трябвало да понесе своите обичайни оперативни разходи, не би генерирало предполагаемите пропуснати ползи и следователно не би могло да получи лихви върху този капитал. В действителност чрез отмяната на режима по EGO 24 Румъния е възстановила нормалните условия на конкуренция на пазара, на който извършват дейност жалбоподателите, и всеки опит за обезщетяване на жалбоподателите за последиците от отмяната на стимулите съгласно EGO 24 предоставя предимство, което не е на разположение при тези нормални пазарни условия.

(97) Опитите на жалбоподателите да отделят присъждането на обезщетението от отмяната на стимулите съгласно EGO 24 са неубедителни. Жалбоподателите твърдят: „[В] настоящия случай Арбитражният съд на ICSID заключи, че решението за спазване на правилата за държавна помощ на ЕС е в съответствие със задълженията на Румъния съгласно BIT и не присъжда обезщетение на жалбоподателите на тази основа. Вместо това Арбитражният съд на ICSID присъжда обезщетение за неправомерни действия на румънската държава, състоящи се в поддържането на задължения, наложени във връзка с EGO 24, след отмяната на режима, и в непрозрачно поведение към инвеститорите.“

(98) Това описание на Решението е неточно и във всеки случай не се вземат предвид последиците от изпълнението/принудителното изпълнение на Решението. Вече беше посочено, че Арбитражният съд е приел, че всички предполагаеми нарушения на BIT произтичат от „преждевременната отмяна на стимулите или са в пряка връзка с преждевременната отмяна“ ([63]) и от присъденото обезщетение за загубите, произтичащи пряко от отмяната на режима на стимули. Вече беше цитирано, че Арбитражният съд е посочил, че ([64]): „[С] отмяната на стимулите, предоставяни от EGO 24 преди 1 април 2009 г., Румъния не е действала необосновано или недобросъвестно (с изключение на това, че [Румъния] действа необосновано, като запазва задълженията на инвеститорите след прекратяването на стимулите). Въпреки това Арбитражният съд заключава с мнозинство, че Румъния е нарушила оправданите правни очаквания на жалбоподателите, че тези стимули ще бъдат на разположение, по същество в същия вид, до 1 април 2009 г. Румъния също така не е действала прозрачно, като не е информирала жалбоподателите своевременно, че режимът ще бъде прекратен преди заявения краен срок на валидност. В резултат на това Арбитражният съд намира, че Румъния не е успяла да „осигури справедливо и равноправно третиране на инвестициите“ на жалбоподателите по смисъла на член 2, параграф 3 от BIT.“

([61]) Решението, параграф 953.
([62]) Вж. съображение 27 за описание на сумите, дължими съгласно арбитражното решение.
([63]) Решението, параграф 928.
([64]) Решението, параграф 872.

(99) В светлината на това заключение не може да се твърди, като е посочено от жалбоподателите, че Арбитражният съд е приел, че решението на Румъния да се съобрази с правилата за държавна помощ на Съюза, като отмени EGO 24, не е било в нарушение на BIT, или че обезщетенията не са присъдени на тази основа ([65]). Комисията отбелязва, че като обосновава решението си да присъди обезщетение за увеличените цени и загубата на способността за запасяване, както и за пропуснати ползи, Арбитражният съд се позовава само на вреди, претърпени от жалбоподателите в резултат на отмяната на стимулите съгласно EGO 24 ([66]). По-специално Арбитражният съд не се позовава и не присъжда допълнителни обезщетения на основата на констатацията си, че Румъния е действала необосновано, като е поддържала задълженията на инвеститорите съгласно EGO 24 и не е действала по прозрачен начин.

Икономическо предимство (2): обезщетения и държавна помощ

(100) Противно на твърденията на жалбоподателите, наличието на предимство освен това не се изключва поради факта, че плащането на присъденото обезщетение на жалбоподателите от страна на Арбитражния съд чрез изпълнението или принудителното изпълнение на Решението е свързано с плащане на обезщетение за вреди. Основният въпрос в тази връзка е дали принципите, определени в решението на Съда на ЕС по делото „*Asteris*“ ([67]), са приложими към разглеждания случай. В своето решение по делото „*Asteris*“ Съдът на ЕС е посочил, че държавната помощ „има съвсем различно правно естество от обезщетенията за вреди, които националните органи евентуално могат да бъдат осъдени да заплатят на частноправни субекти, за да се поправи вредата, която са им причинили“. ([68]) Жалбоподателите твърдят, че настоящият случай се вписва идеално в обхвата на тази съдебна практика и че всеки опит от страна на Комисията за разграничаване на делото „*Asteris*“ от разглеждания случай е неубедителен. Комисията не е съгласна с тази позиция.

(101) Комисията отбелязва, първо, че делото „*Asteris*“ произтича от контекст, много различен от контекста на настоящия случай. По делото „*Asteris*“ Съдът на ЕС е постановил съдебно решение в отговор на преюдициално запитване, отправено от гръцки съд, с което Съдът на ЕС е бил помолен да се произнесе относно компетентността на съдилищата на държавите членки да гледат искове за обезщетение, предявени от физически лица срещу националните органи във връзка с неплащането на помощ в рамките на общата селскостопанска политика на Съюза. Неплащането на помощта не е било в резултат на нарушено обещание от страна на гръцките органи да предоставят тази помощ, а по-скоро следствие от включването на технически грешки от страна на Комисията в регламент. Засегнатите предприятия вече са завели иск за обезщетение срещу Комисията пред Съда на ЕС, който го е отхвърлил като неоснователен. В отговор на преюдициалното запитване Съдът на ЕС е посочил в решението си, че тъй като по-рано той е отхвърлил иска за обезщетение срещу Комисията, всеки иск за обезщетение срещу гръцката държава ще трябва да се базира на основания, различни от онези, на които почива отхвърлената жалба срещу Комисията, тоест на неправомерно действие на самите гръцки органи. По-специално Съдът на ЕС не е постановил, че присъждането на обезщетение за вреди, равно на сумата на обещаната, но неизплатена неправомерна държавна помощ, само по себе си не представлява държавна помощ. Следователно от решението по делото „*Asteris*“ не следва, че всяко присъждане на обезщетение автоматично попада извън приложното поле на правото на Съюза в областта на държавната помощ, както изглежда твърдят жалбоподателите. По-скоро, в случаи на отговорност въз основа на неправомерното поведение на националните органи, на предприятието не е предоставено предимство, ако тази отговорност гарантира единствено, че на увреденото лице е дадено това, на което то има право, точно както всяко друго предприятие в тази ситуация, в съответствие с общите правила за гражданска отговорност в държавата членка. Обезщетението, предоставено по силата на тези общи правила за гражданска отговорност, се различава от държавна помощ, доколкото то не може да доведе до подобряване на положението на увреденото лице след получаването на обезщетението.

(102) На второ място, за да попада извън обхвата на правилата за държавна помощ на Съюза съгласно съдебната практика по делото „*Asteris*“, обезщетението трябва да се основава на общ принцип на компенсация ([69]). В настоящия случай обезщетението е присъдено на жалбоподателите въз основа на BIT в рамките на ЕС, което Комисията счита за недействително от датата на присъединяването на Румъния към Европейския съюз. Комисията последователно е изразявала позицията, че BITS в рамките на ЕС, например BIT, на което основават своята претенция ([70]) жалбоподателите, са в противоречие с

([65]) Арбитражният съд е заключил, че отмяната на стимулите съгласно EGO 24 нарушава оправданите правни очаквания на жалбоподателите, още преди да разгледа основателността или прозрачността на действията на Румъния (Решението, параграфи 725, 726; основателността и прозрачността се разглеждат съответно само в параграфи 727 и сл. и 837 и сл.). Поради това е напълно неоснователно да се твърди, както отбелязват жалбоподателите, че констатацията на Арбитражния съд относно нарушение на BIT е обусловена от необосноваността на запазването на задълженията на инвеститорите съгласно EGO 24 или на недостатъчна прозрачност на действията на Румъния.

([66]) Решението, параграфи 953, 961, 971, 984, 1 016, 1 020, 1 136.

([67]) Решение от 27 септември 1988 г. по делото *Asteris AE и др./Република Гърция и Европейска икономическа общност* (Съединени дела 106 до 120/87, EU:C:1988:457).

([68]) Решение от 27 септември 1988 г. по делото *Asteris AE и др./Република Гърция и Европейска икономическа общност* (Съединени дела 106 до 120/87, EU:C:1988:457, точка 23).

([69]) Вж. решението на Комисията от 16 юни 2004 г. относно нидерландска помощ в полза на Akzo Nobel за свеждане до минимум на транспортирането на хлор (дело N 304/03), обобщено уведомление в ОВ C 81, 2.4.2005 г., стр. 4; вж. също решението на Комисията от 20 декември 2006 г. относно нидерландска помощ за преместване на дружеството Steenbergen за демонтаж на автомобили (дело N 575/05), обобщено уведомление в ОВ C 80, 13.4.2007 г., стр. 1.

([70]) По същата причина Комисията ще счита за недействителни и BITS в рамките на ЕС въз основа на арбитражното производство, описано в бележка под линия 53 от жалбата.

правото на Съюза, тъй като те са несъвместими с разпоредбите на Договорите за ЕС и поради това следва да се считат за нищожни ([71]). Комисията многократно е съобщавала тази позиция на държавите членки, включително и на въпросната държава членка.

(103) На трето място, Комисията отбелязва, че целта на Решението е жалбоподателите да бъдат обезщетени за стимулите, които Румъния им е обещала по силата на EGO 24 (изменен от EGO 75), но чието премахване се изисква от Съюза, за да завърши процесът на преговорите за присъединяване към Съюза. Следователно, за разлика от делото „*Asteris*“, в този случай жалбоподателите претендират за обезщетение, защото са им отказани стимулите, които Румъния е обещала да им предостави в нарушение на задълженията си по член 64 от Европейското споразумение за асоцииране и Закон № 143/1999, както е разтълкуван в Решение № 244/2000 на румънския Съвет за защита на конкуренцията, да не предоставя неправомерна държавна помощ. Въпреки това, както е обяснено от генералния адвокат Ruiz-Jarabo Colomer ([72]), присъждането на обезщетение, равно на общия размер на помощта, която се е предвиждало да бъде отпусната, представлява непряко предоставяне на държавна помощ, която се счита за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар. Следвайки тази логика, Общият съд е определил, че клаузите за обезщетяване за възстановяване на държавна помощ представляват държавна помощ ([73]). Освен това в решението по делото „*Lucchini*“ Съдът на ЕС е приел, че националният съд е възпрепятстван да прилага националното законодателство, когато прилагането на посоченото законодателство би довело до „възпрепятстване приложението на общностното право, доколкото би направило невъзможно възстановяването на държавна помощ, отпусната в нарушение на това право“ ([74]).

(104) Опитите на жалбоподателите да разграничат тези дела от настоящото дело са неубедителни. Важното е не това, че точните факти по тези дела се различават от фактите в настоящия случай, а принципът, изведен от тези дела, а именно че националното законодателство, включително мерките за отговорност съгласно националното законодателство, не може да се прилага, когато това би възпрепятствало приложението на правото на Съюза в областта на държавната помощ и така в крайна сметка би довело до предоставяне на неправомерна държавна помощ. В този контекст делото „*Asteris*“ не освобождава обезщетенията, присъдени като обезщетение за възстановяване на неправомерна държавна помощ, или неуспешното получаване на неправомерна държавна помощ. Комисията счита, че същият принцип се прилага, когато отговорността произтича от договор съгласно международното право, сключен между две държави членки (например BIT в рамките на ЕС), чието прилагане води до отпускане на държавна помощ. Когато изпълнението от страна на държава членка на договор в рамките на ЕС би възпрепятствало приложението на правото на Съюза, тази държава членка трябва да спазва правото на Съюза, тъй като първичното право на Съюза, например членове 107 и 108 от Договора, има предимство пред международните задължения на съответната държава членка.

(105) Твърдението на жалбоподателите, че никога не е имало надлежно официално решение, с което се установява, че EGO 24 представлява неправомерна държавна помощ или че тези стимули са несъвместими с вътрешния пазар, е без значение в това отношение, тъй обжалваната мярка, която стои в основата на настоящото решение, не са инвестиционните стимули, обещани съгласно EGO 24, а изпълнението/принудителното изпълнение на Решението. Всъщност, като се има предвид, че EGO 24 е отменен на 22 февруари 2005 г. и след тази дата не е изплащана помощ съгласно този закон, нито румънският Съвет за защита на конкуренцията, нито Комисията биха могла да заключат в официално решение, че EGO 24 е довел до несъвместима държавна помощ между 22 февруари 2005 г. и 1 април 2009 г., т.е. периода, за който Решението предоставя обезщетение на жалбоподателите.

(106) Именно по тази причина не е необходимо Комисията да приема официално решение за установяване на наличието на държавна помощ в случаите, когато национален съд или арбитражен съд присъжда обезщетение срещу държава членка за оттеглянето на мярка за помощ. В член 107, параграф 1 от Договора е предвидена обща забрана за предоставянето на държавна помощ „под каквато и да било форма“. Следователно конкретната форма на мярката не е от значение, за да се установи дали тя предоставя икономическо предимство на предприятието ([75]). Оттук следва, че ако държавната помощ се предоставя чрез изпълнението или принудителното изпълнение на съдебно или

([71]) Вж. отговора на комисар De Gucht на парламентарен въпрос, изискващ устен отговор O-000043/2013/rev.1, където той посочва „*Комисията е съгласна, че двустранните и инвестиционни споразумения (BITS) между държавите — членки на ЕС, не са в съответствие с правото на ЕС*“, разискване на пленарното заседание на 22 май 2013 г. Вж. още Работен документ на службите на комисията от 3 февруари 2012 г. относно движението на капитали и инвестициите в ЕС — документ на службите на Комисията относно наблюдение на пазара, SWD(2012)6 final, стр. 13. Вж. също Работен документ на службите на комисията от 15 април 2013 г. относно свободното движение на капитали в ЕС, SWD(2013)146 final, стр. 11 и 14; Работен документ на службите на комисията от 18 март 2014 г. относно свободното движение на капитали в ЕС, SWD(2014)115 final, стр. 12; и European Commission, Monitoring activities and analysis, Bilateral Investment Treaties between EU Member States (intra-EU BITs) 2012; на разположение на: http://ec.europa.eu/internal_market/capital/analysis/monitoring_activities_and_analysis/index_en.htm.

([72]) Заключение от 28 април 2005 г. по дело *Atzori* (съединени дела C-346/03 и C-529/03, ECLI:EU:C:2005:256, точка 198).

([73]) Решение 10 ноември 2011 г. по дело *Elliniki Nafpigokataskevastiki и др./Комисия* (T-384/08, EU:T:2011:650), и Решение от 11 септември 2012 г. по дело *Corsica Ferries France SAS/Комисията* (T-565/08, EU:T:2012:415, точки 23, 114 и 120 до 131). Вж. също по аналогия Решение от 4 декември 2013 г. по дело *Европейска комисия/Съвет на Европейския съюз* (C-111/10, EU:C:2013:785, точка 44).

([74]) Решение от 18 юли 2007 г. по дело *Ministero dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianato/Lucchini SpA*. (C-119/05, EU:C:2007:434, точка 59).

([75]) Решение от 24 юли 2003 г. по дело *Altmark Trans GmbH и Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (C-280/00, EU:C:2003:415, точка 84).

арбитражно решение, какъвто според Комисията е случаят с Решението, Комисията трябва да покаже именно по отношение на това изпълнение или принудително изпълнение, че кумулативните условия на член 107, параграф 1 от Договора са изпълнени и че тази помощ е несъвместима с вътрешния пазар.

(107) Във всеки случай Комисията припомня общото заключение на румънския Съвет за защита на конкуренцията и няколко общи позиции на Съюза и правителството на Румъния след отмяната на EGO 24, че EGO 24 е довел до неправомерна държавна помощ съгласно Европейското споразумение за асоцииране, Решение № 4/2000 на Съвета за асоцииране между Румъния и ЕС, Закон № 143/1999 и достиженията на правото. Освен това Решение № 244/2000 на румънския Съвет за защита на конкуренцията никога не е било оспорвано, нито отменяно, но е пренебрегнато от румънския законодател чрез приемането на EGO 75 в противоречие с разпоредбите на Закон № 143/1999 относно държавната помощ и съответно в нарушение на задълженията му съгласно Европейското споразумение за асоцииране и Решение № 4/2000 на Съвета за асоцииране между Румъния и ЕС. Тогава Съюзът е настоял Румъния да спази това решение, задълженията си по Европейското споразумение за асоцииране и правото на Европейския съюз в контекста на преговорите за присъединяване, което тя е направила с отмяната на EGO 24.

(108) По гореизложените причини Комисията заключава, че плащането на обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд чрез изпълнението или принудителното изпълнение на Решението, представлява икономическо предимство в полза на жалбоподателите, което те не биха получили при нормални пазарни условия.

Избирателност

(109) Не всички мерки, които предоставят на едно предприятие икономическо предимство, представляват държавна помощ, а само онези, които предоставят избирателно икономическо предимство на определени предприятия или категории предприятия или на определени икономически сектори.

(110) Решението присъжда обезщетения само на жалбоподателите. Ето защо с изплащането на това обезщетение, чрез изпълнението или принудителното изпълнение на Решението, Румъния предоставя предимство само на жалбоподателите. Следователно мярката е избирателна.

(111) Освен това, както следва от решението по делото „*Asteris*“, обезщетенията за вреди не предоставят ползи избирателно на отделно предприятие само дотолкова, доколкото това обезщетение следва от прилагането на общите правила на правото за държавна отговорност, на които може да се позове всяко лице, така че те изключват всяко обезщетение, отпуснато за предоставяне на избирателно предимство на определени групи в обществото. Оспорваната мярка, която следва от прилагането на разпоредбите на BIT, не е в съответствие с това изискване по всички причини в настоящия случай.

(112) Първо, BIT предоставя това право на обезщетение само на определена група инвеститори, тоест на инвеститорите на двете държави членки, обхванати от BIT в рамките на ЕС, а именно Швеция и Румъния. Съответно не всеки инвеститор от Съюза, намиращ се в сходна ситуация, а само инвеститорите с определено гражданство, могат да се позоват на това BIT, за да предявят иск за обезщетение за стимулите, обещани съгласно схемата за помощ на отменения EGO 24. Следователно, доколкото плащането на обезщетение, отпуснато на инвеститор по силата на BIT, представлява предимство, това предимство е избирателно. Що се отнася до твърдението на жалбоподателите, че общият характер на предимствата, предоставени от BITS, е бил признат по-рано от Комисията (вж. съображение 66), изявлението, цитирано от жалбоподателите в подкрепа на това твърдение, в действителност изобщо не е изявление на Комисията, а откъс от проучване, изготвено от външен изпълнител за Политически отдел на Генералната дирекция по външни политики на Европейския парламент. На второ място, за да се отстрани всяко съмнение относно авторството на становищата, изразени в това изследване, то съдържа отказ от отговорност, който посочва, че авторът носи пълна отговорност за тях и че те не отразяват официалната позиция на Европейския парламент. Изявлението, направено в този доклад, не може да се припише на Комисията и е без значение за разглеждания случай.

(113) На второ място, оспорваната мярка обезщетява жалбоподателите за отмяната на инвестиционните стимули, които от своя страна са с избирателен характер. Наистина, стимулите, предлагани съгласно EGO 24, са били достъпни само за предприятия, които инвестират в определени региони. Съответно обезщетението, предоставено на жалбоподателите от Арбитражния съд, следва само по себе си да се счита за избирателно, тъй като то съответства на предимствата, обещани съгласно отменения EGO 24.

(114) Във всеки случай Комисията счита, че BIT, въз основа на което Арбитражният съд е присъдил обезщетение на жалбоподателите, е станало нищожно при присъединяването на Румъния към Европейския съюз, така че не може да се счита, че това споразумение е дало основата на общи правила на правото за държавна отговорност, на които всеки инвеститор може да се позове.

(115) Поради всички причини по-горе Комисията заключава, че изпълнението или принудителното изпълнение на Решението предоставя на жалбоподателите избирателно предимство.

Държавни ресурси

(116) Само предимства, предоставени пряко или непряко чрез държавни ресурси, могат да представляват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора. В настоящия случай Румъния вече частично е изпълнила Решението чрез прихващане на част от обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд, срещу данъците, дължими от един от жалбоподателите на румънската държава. Освен това съдебен изпълнител, определен от съда, е иззел средства от държавните сметки, за да удовлетвори неуредени вземания на жалбоподателите съгласно Решението. Директните плащания от държавния бюджет, отказването от държавни приходи чрез отписването на дължими данъци или прехвърлянето на други държавни активи (като акции в други предприятия или прехвърлянето на конфискувани активи) на жалбоподателите, независимо дали са направени доброволно или чрез съдебно изпълнение, следва да се разглеждат като мерки, финансирани чрез държавни ресурси.

Приписване на държавата

(117) За да представлява помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора, избирателното предимство трябва, наред с другото, да може да се припише на държавата ([76]). В настоящия случай жалбоподателите твърдят, че тъй като изпълнението на Решението е „автоматично и неволно последствие от задълженията на Румъния по Конвенцията ICSID, то очевидно не може да се припише на държавата и следователно не може да представлява държавна помощ“. Основният елемент от доводите на жалбоподателите е, че тъй като Румъния е задължена по силата на международното право да изпълни Решението, изпълнението на това задължение не може да се припише на държавата. Комисията не е съгласна с тази линия на разсъждение и смята, че мярката може да бъде приписано на Румъния поради следните причини.

(118) Комисията отбелязва в самото начало, че доброволното решение на Румъния да встъпи в BIT е създало условията за избирателно предимство, произтичащо от Решението, както е обяснено в съображение 110 и следващи.

(119) Освен това ако Румъния доброволно изпълнява Решението чрез изплащане на обезщетението, присъдено на жалбоподателите от страна на Арбитражния съд, няма съмнение, че това действие може да бъде приписано на румънската държава. Такъв без съмнение е случаят с частта от обезщетението, присъдено на жалбоподателите с Решението, която Румъния приспада от данъците, дължими от един от жалбоподателите, а именно S.C. European Food S.A, на румънските органи. Такъв е случаят и когато Румъния решава доброволно да изплати остатъка от обезщетението, присъдено от Арбитражния съд.

(120) И накрая, всеки акт на държавните органи на Румъния може да бъде приписан на Румъния. Тези държавни органи включват правителството на държавата членка и други публични органи. Следва да се отбележи, че националните съдилища на една държава и съдебните изпълнители и пристави, назначени от съда, също трябва да се считат за органи на тази държава и по този начин са обвързани по силата на член 4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз от задължението за лоялно сътрудничество спрямо Съюза. Съответно действията на местните съдилища и съдебните изпълнители и пристави, назначени от съда, могат да бъдат приписани на румънската държава, така че ако Румъния е принудена да обезщети жалбоподателите съгласно Решението с действия на нейните съдилища или назначени от съда изпълнители и пристави, тези действия също могат да бъдат приписани на румънската държава. Правото на Съюза признава само до известна степен изключения от този общ принцип на отнасяне: една мярка не може да се вмени на държава членка, ако тази държава членка е задължена по силата на правото на Съюза да изпълни тази мярка без право на преценка. В този случай мярката произтича от акт на законодателния орган на Съюза и не може да се вмени на държавата. Не се оспорва обаче, че Румъния не е задължена от правото на Съюза да изпълни Решението. Следователно всяко решение за изпълнението или принудителното изпълнение на Решението, независимо дали е взето от румънското правителство или националните съдилища на Румъния, може да бъде приписано на румънската държава.

(121) С оглед на горното Комисията стига до заключението, че мярката може да бъде приписана на Румъния.

Нарушаване на конкуренцията и въздействие върху търговията

(122) Счита се, че мярка, предоставена от държавата, нарушава или заплашва да наруши конкуренцията, когато тя е в състояние да подобри конкурентната позиция на получателя в сравнение с други предприятия, с които той се конкурира. ([77]) От практически съображения се приема, че е налице нарушаване на конкуренцията по смисъла на член 107 от Договора, когато държавата предоставя финансово предимство на предприятие в либерализиран сектор, където съществува или би могла да съществува конкуренция. Предимство, предоставено на предприятие, което нарушава конкуренцията, обикновено също така е в състояние да засегне търговията между държавите членки. Търговията между държавите членки е засегната, когато дадена мярка засилва конкурентната позиция на предприятието получател в сравнение с други конкурентни предприятия в търговията в рамките на Общността ([78]).

([76]) Решение от 5 април 2006 г. по дело *Deutsche Bahn AG/Комисия* (T-351/02, EU:T:2006:104, точка 101).

([77]) Решение от 17 септември 1980 г. по дело *Philip Morris Holland BV/Комисия на Европейските общности* (730/79, EU:C:1980:209, точка 11). Решение от 15 юни 2000 г. по дело *Alzetta Mauro и др./Комисия на Европейските общности* (съединени дела T-298/97, T-312/97 и др., EU:T:2000:151, точка 80).

([78]) Решение от 4 април 2001 г. по дело *Regione Friuli Venezia Giulia/Комисия на Европейските общности* (T-288/97, EU:T:2001:115, точка 41).

(123) Комисията вече е стигнала до заключението (вж. съображения 81 и сл.), че жалбоподателите съвместно образуват обособена икономическа единица, която на свой ред представлява съответното предприятие за целите на прилагането на правилата за държавна помощ на Съюза. Това предприятие извършва дейност на либерализиран пазар, като се конкурира с други предприятия. Комисията също така е заключила, че плащането на обезщетението на жалбоподателите, независимо дали чрез изпълнение или принудително изпълнение на това Решение, ще подобри конкурентната им позиция в сравнение с други предприятия, с които те се конкурират, които не са получили подобно обезщетение за оттеглянето на неправомерна държавна помощ. Обезщетението, присъдено с Решението, се основава на сума, съответстваща на митата, начислени на суровините, пропуснатите ползи и лихвите върху общата сума на присъдените обезщетения. Разходите за суровини, като входящи материали за крайните продукти, представляват обичайни оперативни разходи на предприятията. Освобождаването на жалбоподателите от част от техните обичайни оперативни разходи им осигурява ясно изразено конкурентно предимство, както и обезщетяването им за пропуснати ползи и плащането на лихви. Жалбоподателите се занимават с производството на хранителни продукти, продукти на мелничарството и пластмасови опаковки. Налице е либерализиран пазар за всички тези продукти, така че всяко предимство, предоставено на жалбоподателите, може да наруши конкуренцията. С оглед на факта, че основните продукти от производството на жалбоподателите могат и действително са обект на интензивна търговия между държавите членки, е ясно, че всяко предимство, предоставено на жалбоподателите, може също така да засегне търговията между държавите членки.

(124) Комисията отбелязва, че доводите на жалбоподателите за отхвърляне на нарушаването на конкуренцията просто повтарят твърденията, че братята Micula не могат да се разглеждат като предприятия и че изпълнението на Решението не дава предимство на жалбоподателите. И двете твърдения вече бяха разгледани подробно по-горе (вж. съображения 81 и сл. и 92 и сл.) и не изискват допълнителни коментари.

Заключение

(125) По гореизложените причини Комисията счита, че плащането на присъденото обезщетение на жалбоподателите от Арбитражния съд представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора.

7.2. **Прилагането на правилата за държавна помощ не засяга правата и задълженията, защитени от член 351 от Договора**

(126) Член 351 от Договора предвижда, че „[п]равата и задълженията, произтичащи от споразумения, сключени […] за присъединяващите се държави – преди датата на тяхното присъединяване, между една или повече държави членки, от една страна, и една или повече трети страни, от друга, не се засягат от разпоредбите на Договорите“. В настоящия случай правата и задълженията, на които се позовават жалбоподателите, са онези, които произтичат от BIT.

(127) От формулировката на член 351 от Договора става ясно, че той не се прилага в настоящия случай, тъй като BIT е договор, сключен между две държави — членки на Съюза, Швеция и Румъния, а не договор, „сключен между една или повече държави членки, от една страна, и една или повече трети страни, от друга“. Съответно прилагането на правото в областта на държавната помощ в настоящия случай не засяга правата и задълженията, защитени по силата на член 351 от Договора.

(128) В този контекст Комисията припомня, че в съответствие с правото на Съюза се прилагат различни правила за BITS в рамките на ЕС, от една страна, и BITS, сключени между държава — членка на ЕС, и трета страна, от друга. В случай на BITS в рамките на ЕС Комисията е на мнение, че тези споразумения са в противоречие с правото на Съюза, несъвместими са с разпоредбите на Договорите за ЕС и поради това следва да се считат за нищожни. От друга страна BITS, сключени между държава — членка на ЕС, и трети страни, се уреждат от Регламент (ЕС) № 1219/2012 на Европейския парламент и на Съвета ([79]), който установява преходни разпоредби за двустранните инвестиционни споразумения между държавите членки и трети страни, докато тези споразумения не бъдат постепенно заменени от споразумения на Съюза, свързани със същия предмет, в светлината на изключителната компетентност на Съюза по отношение на общата търговска политика, в чийто обхват попадат преките чуждестранни инвестиции ([80]).

(129) Румъния е страна също и по многостранната конвенция ICSID, към която се е присъединила преди присъединяването си към Европейския съюз. Въпреки това, тъй като в BIT, което е предмет на настоящото производство, не участва трета държава, страна по Конвенцията ICSID, член 351 не е от значение за настоящия случай.

([79]) Регламент (ЕС) № 1219/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. за установяване на преходни разпоредби за двустранните инвестиционни споразумения между държавите членки и трети държави (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 40).

([80]) Член 3, параграф 1, буква д) от Договора.

7.3. **Нова помощ**

(130) Член 107, параграф 1 от Договора предвижда, че държавната помощ по принцип е несъвместима с вътрешния пазар. Освен ако Комисията не обяви дадена мярка за помощ за съвместима с вътрешния пазар, на държавите членки се забранява да привеждат в действие мерките за държавна помощ. Съгласно член 108, параграф 3 от Договора дадена държава членка трябва да уведомява Комисията за своите планове за предоставянето или изменението на помощи и не може да започне прилагането на предложените мерки, докато Комисията не вземе окончателно решение за съвместимостта на тази мярка с вътрешния пазар.

(131) Задължението да не се прилага мярка за помощ без окончателно решение на Комисията относно съвместимостта на тази мярка за помощ се прилага, разбира се, само за мерки за помощ, приведени в действие след влизането в сила на Договора за съответната държава членка. За Румъния Договорът влиза в сила на 1 януари 2007 г.

(132) Жалбоподателите оспорват, че изпълнението или принудителното изпълнение на Решението ще представлява „нова помощ“ по смисъла на член 1, буква в) от Регламент (ЕО) № 659/1999. Те твърдят, че дори ако оценката на Комисията е вярна, *quod non*, и изпълнението или принудителното изпълнение на Решението представлява помощ, датата на отпускането на тази помощ ще бъде датата на първоначалното отпускане на обезщетения на жалбоподателите съгласно EGO 24, което се е състояло през 2000 г. и 2002 г. и следователно преди присъединяването на Румъния към Европейския съюз. Според жалбоподателите най-късният момент във времето, който би могъл да се счита за дата на предоставяне, е влизането в сила на BIT, на което се основава Решението, т.е. през 2003 г.

(133) Комисията не е съгласна с жалбоподателите и счита, че плащането на обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд, независимо дали то се прилага чрез изпълнението или принудителното изпълнение на Решението, представлява нова помощ и следователно е предмет на пълния механизъм за контрол на държавната помощ, предвиден в членове 107 и 108 от Договора. Според съдебната практика на Съда на ЕС помощите трябва да се считат за предоставени в момента, в който съгласно приложимата национална правна уредба получателят придобива безусловното право да ги получи ([81]). Нито приемането на EGO 24 на 2 октомври 1998 г., нито определянето на Stei-Nucet, окръг Bihor, като регион в неравностойно положение за период от 10 години (считано от 1 април 1999 г.), нито издаването на постоянни инвеститорски сертификати на S.C. European Food S.A. (на 1 юни 2000 г.) и S.C. Starmill S.R.L. и S.C. Multipack (на 17 май 2002 г.) предоставят на жалбоподателите безусловното право да се ползват от механизма за суровини до 1 април 2009 г. Вместо това право на този механизъм получава само едно предприятие, което отговаря на условията за помощ по режима, създаден с EGO 24:

— по първоначалния режим, създаден с EGO 24: когато агенцията за регионално развитие одобри представените от предприятието документи за реализация на продукцията, удостоверяващи, че е осъществен внос на суровини, предназначени за интегриране във вътрешно производство, който дава право на възстановяване на платени мита ([82]), и

— след като механизмът за суровини съгласно EGO 24 е бил трансформиран в освобождаване от мита съгласно EGO 75: когато предприятие, което отговаря на условията за помощ по този режим, е внесло суровини за интегриране във вътрешно производство и е поискало освобождаването от органите за граничен контрол въз основа на надлежно обосновани документи.

(134) Тъй като режимът, установен с EGO 24, изменен от EGO 75, е отменен на 22 февруари 2005 г., нито едно предприятие не би могло да получи право на помощ след тази дата в съответствие с националната нормативна уредба, поради вноса на суровини в Румъния за интегриране във вътрешно производство. Съответно претенцията на жалбоподателите за обезщетение от румънската държава произтича само от Решението, във връзка с румънското национално законодателство, което дава правна сила на това Решение в националния правен ред на Румъния. Тъй като Решението е било постановено и е вероятно да бъде изпълнено или принудително изпълнено след присъединяването на Румъния към Съюза, безусловното право съгласно румънското национално законодателство на получаване на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд, което произтича от ратифицирането на Конвенцията ISCID и съответно интегрирането ѝ във вътрешния правен ред на Румъния, акт, с който се дава правна сила на Решението в националния правен ред на Румъния, се предоставят на жалбоподателите едва след присъединяването на Румъния към Европейския съюз.

([81]) Решение от 21 март 2013 г. по дело *Magdeburger Mühlenwerke GmbH/Finanzamt Magdeburg* (C-129/12, EU:C:2013:200, точка 40).

([82]) Превод на английски език на първоначалната разпоредба относно механизма за суровини (който е инвестиционният стимул, чиято отмяна е довела до присъждането на обезщетение на жалбоподателите съгласно Решението), може да бъде намерен в точка 148 от Решението. Според този превод в член 6, параграф 1, буква б) е предвидено: „Privately held companies, Romanian legal entities, as well as small or family business, authorised pursuant to the Decree-Law № 54/1990 concerning the organisation and operation of free initiative-based economic activities that are headquartered and conduct business within the disadvantaged region, will be granted the following advantages for their new investments in the these regions: […] refunds of customs duties on raw materials, spare parts and/or components necessary of achieving the investor's own production in that region. The refunds will be made based on the approval by the regional development agencies of the companies' production sales documents. The funds necessary for the refund of the customs duties will be provided to the Agency for Regional Development from the Regional development Fund. In case of unprivileged regions belonging to two or more administrative-territorial units, the funds necessary for the refund of the customs duties will be provided by the National Agency for Regional Development from the National Development Fund [the „**Raw Materials Incentive**“ or „**Raw Materials Facility**“].

(135) В тази връзка е важно да се отбележи също, че Решението предоставя на жалбоподателите обезщетение в размер, съответстващ на предимствата, предвидени съгласно отменения механизъм за суровини в режима на EGO 24, от датата, на която това законодателство е отменено (22 февруари 2005 г.), до предполагаемата дата на изтичане на неговата валидност (1 април 2009 г.). Този период обхваща малко над 49 месеца, през по-голямата част от които (27 месеца) Румъния е била пълноправен член на Съюза, директно подчинен на дисциплината в областта на държавната помощ, предвидена в Договора. В допълнение Решението предоставя на жалбоподателите обезщетение за изгубената възможност да се запасят със захар през 2009 г., като се предполага, че свързаните загуби са претърпени в периода между 31 март 2009 г. и 1 юли 2010 г. Следователно тези предполагаеми загуби са претърпени изцяло след присъединяването на Румъния към Съюза през 2007 г. И накрая, Арбитражният съд е присъдил обезщетение за пропуснати ползи, като се вземат предвид твърдените загуби, понесени в периода между 1 януари 2005 г. и 31 август 2011 г. Този период обхваща 80 месеца, през по-голямата част от които (56 месеца) Румъния е била пълноправен член на Съюза, директно подчинен на дисциплината в областта на държавната помощ, предвидена в Договора.

(136) На последно място, режимът за стимули съгласно EGO 24 не се споменава в приложение V, глава 2, № 1 от Акта за присъединяване на Румъния към Европейския съюз, където са изчерпателно изброени мерките за държавни помощи, които ще се разглеждат като съществуваща помощ при присъединяването на Румъния към Европейския съюз ([83]) ([84]).

(137) Без значение е фактът, че нито Актът за присъединяване, нито Договорът са били приложими за Румъния по времето, когато се твърди, че Румъния е нарушила задълженията съгласно BIT, като е отменила схемата за помощ, установена с EGO 24, или когато жалбоподателите са завели иск в съответствие с BIT пред Арбитражния съд. В нито един от тези моменти жалбоподателите не са получили безусловно право на изплащане на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд, което съставлява разглежданата мярка. Жалбоподателите получават безусловно право на това обезщетение, което могат да упражнят срещу Румъния, едва когато Арбитражният съд установява, че е налице нарушение на член 2, параграф 3 от BIT чрез произнасянето на Решението на 11 декември 2013 г., във връзка с румънското национално законодателство, което дава правна сила на това Решение в националния правен ред на Румъния. Тази дата е след присъединяването на Румъния към Европейския съюз.

(138) Следователно случаят на жалбоподателите не е съпоставим с решението на Комисията по дело N 380/04, на което те се позовават. Дело N 380/04 се отнася до договор, сключен между предприятието Latvijas Gāze („LG“) и Латвия през 1997 г. Когато възниква спор между LG и Латвия относно задълженията на Латвия по договора, в Стокхолм е образувано производство по търговски арбитраж по правилата на UNCITRAL. Арбитражният съд, определен за това производство, приема на 19 юни 2003 г., че Латвия дължи на LG обезщетение за периода от 10 януари 2001 г. до 10 март 2003 г. Латвия не изпълнява арбитражното решение преди присъединяването си към ЕС на 1 май 2004 г. и след присъединяването уведомява Европейската комисия за планираното изпълнение на това решение. В своето решение Комисията отбелязва, че задължението за изплащане на обезщетение възниква въз основа на договора от 1997 г., че обезщетението, присъдено от арбитражния съд, се отнася в своята цялост до период преди присъединяването на Латвия, както и че самото арбитражно решение е било издадено преди присъединяването на Латвия към Съюза. На тази основа Комисията заключава, че „плащането […] на обезщетението, присъдено от арбитражния съд […], представлява само акт на прилагане на мярка, която изкристализира напълно преди присъединяването“, и че изпълнението на арбитражното решение от 2003 г. не може да се счита за „нова помощ“. Освен това в самото решение на Комисията по дело N 380/04 се подчертава, че то не засяга анализа на възможните бъдещи плащания по договора, които се отнасят за периоди след присъединяването, като по този начин възприетият подход се ограничава стриктно до конкретните факти, съобщени от Латвия.

(139) За разлика от това, в настоящия случай задължението за изплащане на обезщетение произтича от Решението, което е постановено през 2013 г., обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд, се отнася в по-голямата си част за период след присъединяването на Румъния към Съюза, а самото Решение е издадено близо седем години след като Румъния се е присъединила към Съюза. И накрая, решението по дело N 380/04 се различава от настоящия случай най-драстично в това, че по делото не е имало индикации, че чрез изпълнението или принудителното изпълнение на арбитражното решение от 2003 г. LG би получило неправомерна държавна помощ, която Латвия е обещала да предостави в нарушение на задълженията си в областта на държавната помощ като страна кандидатка за присъединяване към Съюза.

([83]) Трите категории съществуваща помощ, посочени в Акта за присъединяване, са:
— мерките за помощ, приведени в действие преди 10 декември 1994 г.,
— мерките за помощ, описани в допълнението към това приложение,
— мерките за помощ, които преди датата на присъединяване са били оценени от органа за контрол върху държавните помощи на новата държава членка и е установено, че са съвместими с правото на ЕС, и по отношение на които Комисията не е направила възражение на основание на сериозни съмнения относно съвместимостта на съответната мярка с общия пазар, в съответствие с процедурата, изложена в параграф 2.

Всяко решение за изпълнение на Решението не попада в никоя от тези три категории. Дори и да се приеме, че изпълнението на Решението просто възстановява правата на жалбоподателите по силата на EGO 24, сякаш съответните стимули, предвидени в този закон, не са били отменени преди планираната дата на изтичане на валидността им, това възстановяване със задна дата все пак ще трябва да се разглежда като „нова помощ“, считано от датата на присъединяване на Румъния към Европейския съюз.

([84]) Вж. също Решение от 13 февруари 2012 г. по *дело Budapesti Erőmű/Комисия* (съединени дела T-80/06 и T-182/09, EU:T:2012:65, точка 54).

(140) Поради това Комисията счита, че плащането на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд на жалбоподателите, представлява нова помощ и че тази мярка може да бъде приведена в действие само ако и след като е била разрешена от Комисията съгласно правилата за държавна помощ.

7.4. **Незаконосъобразност съгласно член 108, параграф 3 от Договора**

(141) Обезщетението, присъдено от Арбитражния съд, вече е частично платено от Румъния към жалбоподателите чрез приспадането на определени данъчни задължения на един от жалбоподателите, S.C. European Food S.A, към румънската държава. Тъй като Румъния не е уведомила Комисията за това частично изпълнение на Решението, мярката е приведена в действие неправомерно в нарушение на член 108, параграф 3 от Договора. Всяко допълнително плащане на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд, чрез изпълнението или принудителното изпълнение на Решението, за което Комисията не е уведомена или което може да настъпи след приемането на настоящото решение, също ще представлява нарушение, на същите основания, на задължението на Румъния да спазва член 108, параграф 3 от Договора.

7.5. **Съвместимост с вътрешния пазар**

(142) В самото начало Комисията припомня, че при оценката на съвместимостта на една мярка с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграфи 2 и 3 от Договора основната отговорност по отношение на тежестта на доказване се носи от държавата членка ([85]). В този контекст Комисията също така припомня, че дадена мярка за държавна помощ не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар, ако тя води до неотделимо нарушение на други специфични разпоредби на Договора ([86]). До този момент Румъния не е представила аргументи, които биха могли да оправдаят мярката по член 107, параграфи 2 и 3 от Договора. Независимо от това, от съображения за изчерпателност, Комисията счита, че е уместно да направи по своя инициатива оценка на съвместимостта.

(143) Жалбоподателите твърдят, че мярката представлява съвместима регионална помощ. Въз основа на член 107, параграф 3, букви а) и в) от Договора Комисията може да приеме за съвместима с вътрешния пазар държавна помощ за насърчаване на икономическото развитие на определени необлагодетелствани райони на територията на Съюза. Условията, при които помощите за насърчаване на регионалното развитие могат да се считат за съвместими с вътрешния пазар, са определени в Насоките за регионалната помощ за периода 2014—2020 г. („НРП от 2014 г.“). В съображение 188 от тези насоки е обяснено, че те се прилагат за оценка на съвместимостта на всички регионални помощи, които ще бъдат отпуснати след 30 юни 2014 г. Това означава, че регионална помощ, отпусната неправомерно, или регионална помощ, която се планира да бъде отпусната преди 1 юли 2014 г., трябва да се оценява в съответствие с Насоките за национална регионална помощ за 2007—2013 г. ([87]) („НРП от 2007 г.“).

(144) Както е обяснено в съображение 134, безусловно право на помощ е било предоставено на жалбоподателите, когато Решението е било издадено на 11 декември 2013 г., във връзка с румънското национално законодателство, което дава правна сила на това Решение в националния правен ред на Румъния, т.е. преди влизането в сила на НРП от 2014 г. Ето защо плащането на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд на жалбоподателите, следва да се оценява съгласно НРП от 2007 г.

(145) В тези насоки Комисията установява, че регионална помощ, предназначена за намаляване на текущите разходи на едно предприятие, представлява оперативна помощ и няма да се счита за съвместима с вътрешния пазар, освен ако не се присъжда в изключителни случаи за справяне със специфични затруднения, срещани от предприятията в необлагодетелстваните региони, попадащи в приложното поле на член 107, параграф 3, буква а) от Договора ([88]).

(146) В настоящия случай обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд, се отнася до загубите, пряко свързани с отмяната на стимулите съгласно EGO 24, и е насочено към поставянето на получателя в положението, в което той „по всяка вероятност“ би се намирал, ако стимулите съгласно EGO 24 не бяха отменени. Всъщност с изпълнението на Решението се възстановява ситуацията, в която по всяка вероятност биха се намирали жалбоподателите, ако Румъния изобщо не беше отменила EGO 24. Тъй като предимствата, предоставени съгласно EGO 24, са се отнасяли до текущите разходи на жалбоподателите и не са били свързани с първоначална инвестиция, тези предимства представляват оперативна помощ. Следователно поставянето на получателя в положението, в което той би бил, ако не бяха отменени стимулите съгласно EGO 24, и компенсирането по този начин на загубите, свързани с тази отмяна, представлява оперативна помощ. Както е обяснено в съображения 92 и сл., плащането на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд на жалбоподателите, на практика със задна дата, намалява оперативните разходи, направени от тях при осъществяването на тяхната икономическа дейност при нормални пазарни условия.

([85]) Решение от 12 септември 2007 г. по дело *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE/Комисия на Европейските общности* (T-68/03, EU:T:2007:253, точка 34).
([86]) Решение от 15 юни 1993 г. по дело *Matra SA/Комисия на Европейските общности* (C-225/91, EU:C:1993:239, точка 41)
([87]) Насоки за национална регионална помощ за 2007—2013 г.., ОВ C 54, 4.3.2006 г., стр. 13).
([88]) НРП от 2007 г., точка 76.

(147) В съответствие с точки 76, 77 и 79 от НРП от 2007 г. оперативната помощ по принцип е забранена и може по изключение да се отпуска в регионите, предвидени в член 107, параграф 3, буква а), при условие че:

— тя е оправдана с оглед приноса ѝ за регионалното развитие (целева),

— нейното естество и размерът ѝ са пропорционални на затрудненията, към чието облекчаване е насочена,

— тя е временна и намалява във времето и следва да бъде премахвана, щом съответните региони реално достигнат сближаване с нивата на по-богатите области в ЕС,

— по принцип тя се предоставя само за определен набор от приемливи разноски или разходи и е ограничена до определен процент от тези разходи,

— държавата членка се е ангажирала да спазва подробни правила за отчитане, предвидени в точка 83 от НРП за 2007 г.

(148) Икономическите дейности, ползващи се от изпълнението на Решението, се осъществяват в район, който попада в приложното поле на член 107, параграф 3, буква а) от Договора, както е установено от Комисията в решението за картата на регионалните помощи за Румъния за периода 2007—2013 г. ([89]) и за периода 2014—2020 г. ([90]).

(149) Комисията обаче не разбира как плащането на обезщетението, присъдено на жалбоподателите, е оправдано с оглед на приноса му за регионалното развитие на съответните области. Оперативната помощ, произтичаща от въпросното плащане, не е предназначена да допринесе за общата цел за справедливост, както е предвидено в член 107, параграф 3, буква а) от Договора, а само да обезщети получателя за загубите, понесени поради отмяната на EGO 24 преди предвидения срок на изтичане на неговата валидност. Това води до свободни парични средства за жалбоподателите без никакво положително въздействие върху развитието на региона.

(150) За да се приеме, че мярката е пропорционална на затрудненията, към чието облекчаване е насочена, не е достатъчно, че икономическата дейност се намира в определен „регион“, тъй като трябва да се покаже, първо, какви са тези затруднения и, второ, как те създават пречка за развитието на съответния регион. При липсата на всякакви доказателства Комисията не може да установи конкретните затруднения, към чието облекчаване са насочени мерките.

(151) Плащането на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд на жалбоподателите, е с временен характер, тъй като то няма ефекти след приключването на изпълнението или принудителното изпълнение на Решението. Въпреки това то не е ограничено до определен процент от предварително определени разходи, тъй като това обезщетение има за цел да гарантира, че всички загуби, претърпени от жалбоподателите, са покрити.

(152) С оглед на гореизложеното Комисията счита, че плащането на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд на жалбоподателите, не е в съответствие с НРП от 2007 г. и следователно не може да бъде обявено за съвместимо с вътрешния пазар. Тъй като не е налице друго основание за съвместимост, което да е приложимо, Комисията счита, че не е установена съвместимост на мярката за помощ.

7.6. **Заключение относно оценката на мярката за помощ**

(153) Анализът по-горе показва, че плащането на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд на жалбоподателите, представлява предоставяне на несъвместима нова помощ, която е несъвместима с Договора. Комисията изразява съжаление, че Румъния вече частично е изплатила това обезщетение чрез прихващане на данъчните задължения, дължими към румънската държава от един от жалбоподателите, S.C. European Food S.A., срещу част от това обезщетение, както и чрез действията, предприети от назначения от съда съдебен изпълнител.

8. **ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ**

(154) След като Комисията е установила несъвместимостта на дадена помощ с вътрешния пазар, в съответствие с Договора и установената съдебна практика на Съда на Европейския съюз тя е компетентна да реши, че съответната държава членка следва да отмени или измени въпросната помощ ([91]). Съдът също така неведнъж е постановявал, че задължението на дадена държава членка да отмени помощ, счетена от Комисията за несъвместима с вътрешния пазар, има за цел да възстанови съществуващото преди това положение ([92]). В този контекст Съдът приема, че целта е постигната, когато получателят е изплатил сумите, предоставени чрез неправомерна помощ, като така се е отказал от

([89]) Решение на Комисията по дело N 2/07, обобщено уведомление в ОВ C 73, 30.3.2007 г., стр. 15.
([90]) Решение на Комисията SA 38364, обобщено уведомление в ОВ C 233, 18.7.2014 г., стр. 1.
([91]) Решение от 12 юли 1973 г. по дело *Комисия на Европейските общности/Федерална република Германия* (C-70/72, EU:C:1973:87, точка 13).
([92]) Решение от 14 септември 1994 г. по дело *Кралство Испания/Комисия на Европейските общности* (съединени дела C-278/92, C-279/92 и C-280/92, EU:C:1994:325, точка 75).

преимуществото, което е имал над конкурентите си на пазара, и ситуацията от преди плащането на помощта е възстановена ([93]). Следвайки тази съдебна практика, член 14, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 659/1999 постановява, че „когато са взети отрицателни решения в случаи с неправомерна помощ, Комисията решава съответната държава членка да вземе всички необходими мерки за възстановяване на помощта от получателя […]“.

(155) Жалбоподателите твърдят, че те са имали оправдано правно очакване, че стимулите, предоставени съгласно EGO 24, са законосъобразни и че те могат да се възползват от тези стимули до планирания краен срок за изтичането им на 1 април 2009 г. Комисията отбелязва в тази връзка, че член 14, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 659/99 гласи, че „[К]омисията не изисква възстановяване на помощта, ако това противоречи на общ принцип на правото на [Съюза]“. Съдът на ЕС е признал, че принципът на защита на оправданите правни очаквания представлява такъв общ принцип на правото на Съюза. Комисията обаче не счита, че жалбоподателите могат да претендират за такива оправдани правни очаквания.

(156) Според съдебната практика на Съда на ЕС, освен при изключителни обстоятелства, предприятия, на които е отпусната помощ, не могат по принцип да имат оправдани правни очаквания, че помощта е правомерна, освен ако тя не е била предоставена в съответствие с процедурата, предвидена в член 108, параграф 3 от Договора. В поновата си съдебна практика Съдът на ЕС е заявил, че при липсата на достатъчно конкретни гаранции, произтичащи от положително действие, предприето от Комисията, която има изключителната компетентност да разрешава отпускането на държавни помощи от държавите — членки на ЕС, които дават повод на получателя да счита, че мярката не представлява държавна помощ, няма изключителни обстоятелства, които могат да дадат основание за прилагане на принципа на защита на оправданите правни очаквания, за да се избегне възстановяването, ако тази мярка за помощ не е била нотифицирана на Комисията ([94]). В действителност съществува дългогодишна съдебна практика, според която не може да се прибягва до принципа на защита на оправданите правни очаквания, за да се оспори конкретна разпоредба на правото на Съюза и действията на национален орган, отговарящ за прилагането на правото на Съюза, който действа в нарушение на това право, не може да породи оправдани правни очаквания от страна на икономическия оператор, че той ще се ползва от третиране, което е в противоречие с това право ([95]). Трябва да се приеме, че добросъвестният икономически оператор може да определи дали тази процедура е спазена ([96]).

(157) Комисията отбелязва, че по отношение на обезщетението, присъдено на жалбоподателите от Арбитражния съд, на жалбоподателите би следвало да е ясно без всякакво съмнение, дори и преди предоставянето на въпросната помощ чрез приемането на Решението, във връзка с румънското национално законодателство, което дава правна сила на това Решение в националния правен ред на Румъния, че според Комисията плащането на това обезщетение поражда неправомерна и несъвместима държавна помощ. Тази позиция е била изрично съобщена на Арбитражния съд на 20 юли 2009 г. и е била съобщена на жалбоподателите.

(158) Що се отнася до твърдението на жалбоподателите, че те са имали оправдано правно очакване, че EGO 24 е законосъобразен и ще остане в сила до 1 април 2009 г., Комисията най-напред припомня, че в основата на настоящото решение е плащането на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд на жалбоподателите, а не EGO 24. Независимо от това Комисията добавя, от съображения за изчерпателност, че жалбоподателите не могат с основание да претендират за оправдано правно очакване за валидността и запазването в сила на режима до 1 април 2009 г. Във връзка с този режим, преди присъединяването на Румъния към Европейския съюз, по силата на Решение № 4/2000 на Съвета за асоцииране между Румъния и ЕС и румънския Закон № 143/1999 относно държавната помощ отговорна за мониторинга и разрешаването на държавни помощи е била не Комисията, а румънският Съвет за защита на конкуренцията. Комисията отбелязва в това отношение, че румънският Съвет за защита на конкуренцията е бил уведомен относно EGO 24 в контекста на измененията, предвидени от EGO 75, и че със свое Решение № 244/2000 от 15 май 2000 г. той е определил, че тези стимули съставляват несъвместима държавна помощ. След приемането на това решение, на 1 юни 2000 г., S.C. European Food S.A получава своя сертификат, който му дава право да получава държавна помощ по линия на режима, предвиден в EGO 24, както е обяснено в съображение 133. Това обаче не означава, че помощта е била предоставена на тази дата, както е обяснено в съображение 134.

(159) От това следва, че по времето, когато на S.C. European Food S.A е била предоставена неправомерната държавна помощ, предвидена в EGO 24, което при всички случаи става след 1 юни 2000 г., предприятието би трябвало да е напълно запознато с решението на румънския Съвет за защита на конкуренцията от 15 май 2000 г., което обявява стимулите съгласно EGO 24 за несъвместима държавна помощ. Освен това то би трябвало да е запознато също с Европейското споразумение за асоцииране, което е влязло в сила на 1 януари 1995 г., и с румънския Закон № 143/1999 относно държавната помощ, влязъл в сила на 1 януари 2000 г., които забраняват на Румъния да предоставя държавна помощ и предоставят на румънския Съвет за защита на конкуренцията правомощия да разрешава отпускането на нова държавна помощ. В отсъствието на разрешение от Съвета за защита на конкуренцията и в съответствие със съдебната практика на Съда на ЕС, която се прилага по силата на член 64 от

([93]) Решение от 17 юни 1999 г. по дело *Кралство Белгия/Комисия на Европейските общности* (C-75/97, EU:C:1999:311, точки 64—65).

([94]) Решение от 15 декември 2005 г. по дело *Unicredito Italiano SpA/Agenzia delle Entrate, Ufficio Genova* (C-148/04, EU:C:2005:774, точки 104 до 111).

([95]) Решение от 4 октомври 2007 г. по дело *Комисия на Европейските общности/Италианска република* (C-217/06, EU:C:2007:580, точка 23 и цитираната съдебна практика).

([96]) Решение от 20 септември 1990 г. по дело *Комисия на Европейските общности/Федерална република Германия* (C-5/89, EU:C:1990:320, точка 14).

Европейското споразумение за асоцииране от 1995 г., член 1 от правилата за прилагане на Решение № 4/2000 на Съвета за асоцииране между Румъния и ЕС и достиженията на правото, S.C. European Food S.A не би могло да има оправдано правно очакване, че стимулите, предоставени съгласно EGO 24, представляват съвместима държавна помощ, независимо от последвалите действия на румънското правителство след приемането на Решение № 244/2000. Същата логика очевидно се прилага за Multipack и Starmill, които са получили своите сертификати едва на 17 май 2002 г., две години след приемането на Решение № 244/2000. Следователно жалбоподателите не могат обосновано да претендират дори за оправдано правно очакване, че режимът, предвиден в EGO 24, представлява правомерна държавна помощ, въпрос, който според Комисията няма връзка с настоящото решение.

(160) Следователно всяко плащане на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд на жалбоподателите, трябва да бъде възстановено от Румъния, тъй като това плащане представлява неправомерна и несъвместима държавна помощ. Тъй като петимата жалбоподатели, заедно с останалите съответни предприятия от EFDG, съставляват обособена икономическа единица (вж. съображение 91), те отговарят солидарно за възстановяване на държавната помощ, получена от всеки един от тях, на румънската държава. Според член 14, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 659/1999 помощта, която трябва да се възстанови съгласно решение за възстановяване, включва всички лихви с подходящ процент, фиксиран от Комисията. Лихвата е дължима от датата, на която неправомерната помощ е била на разположение на получателя, до датата на нейното възстановяване. Член 14, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 659/1999 предвижда, че възстановяването се извършва незабавно и в съответствие с процедурите по националното законодателство на съответната държава членка, при условие че те позволяват незабавното и ефективно изпълнение на решението на Комисията. За тази цел и в случая на производство пред националните съдилища съответните държави членки предприемат всички необходими стъпки, които са предвидени в съответните им правни системи, включително и временни мерки, без да се засяга правото на Общността.

(161) Комисията отбелязва в тази връзка, че Румъния вече е прихванала сумата от 337 492 864 RON (ок. 76 млн. евро ([97])) за сметка на данъци, дължими от един от жалбоподателите, S.C. European Food S.A. Комисията допълнително отбелязва, че на 5 януари 2015 г. съдебният изпълнител, назначен от съда, е иззел 36 484 232 RON (ок. 8,1 млн. евро ([98])) от Министерството на финансите на Румъния и впоследствие е прехвърлил 34 004 232 RON (ок. 7,56 млн. евро), в равни части, на трима от петимата жалбоподатели, и е задържал остатъка като обезщетение за разходите за изпълнение. Между 5 и 25 февруари 2015 г. определеният от съда съдебен изпълнител е иззел допълнително 9 197 482 RON (ок. 2 млн. евро) ([99]) от Министерството на финансите. В допълнение Комисията отбелязва факта, че румънските органи са прехвърлили доброволно 472 788 675 RON (ок. 106,5 млн. евро ([100])) (включително разходите за съдебен изпълнител в размер на 6 028 608 RON) в блокирана сметка на името на петимата жалбоподатели. Тези суми, както и всички допълнителни плащания в полза на жалбоподателите в изпълнение на Решението, които са или ще бъдат извършени, трябва да бъдат възстановени от Румъния. Съответно Комисията,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Плащането на обезщетението, присъдено от Арбитражния съд, създаден под егидата на Международния център за уреждане на инвестиционни спорове (ICSID), по силата на Решение от 11 декември 2013 г. по дело № ARB/05/20, *Micula a.o./Румъния* ([101]) на обособената икономическа единица, състояща се от Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. и West Leasing S.R.L, представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора, която е несъвместима с вътрешния пазар.

Член 2

1. Румъния не изплаща каквато и да е несъвместима помощ, посочени в член 1, и възстановява всяка несъвместима помощ, посочени в член 1, която вече е била изплатена на всеки един от субектите, съставляващи обособената икономическа единица, които са се ползвали от помощта чрез частично изпълнение или принудително изпълнение на арбитражното решение от 11 декември 2013 г., както и всяка помощ, изплатена на всеки един от субектите, съставляващи обособената икономическа единица, които се ползват от тази помощ чрез по-нататъшното изпълнение на арбитражното решение от 11 декември 2013 г., с което Комисията не е запозната, или от помощ, която се изплаща след датата на настоящото решение.

2. Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. и West Leasing S.R.L отговарят солидарно за възстановяване на държавната помощ, получена от всеки един от тях.

([97]) Вж. бележка под линия 7.
([98]) Вж. бележка под линия 38.
([99]) Вж. бележка под линия 38.
([100]) Вж. бележка под линия 40.
([101]) Решение на ICSID по дело № ARB/05/20, *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL срещу Румъния*, окончателно решение от 11 декември 2013 г.

3. Сумите, подлежащи на възстановяване, са онези, които произтичат от изпълнението или принудителното изпълнение на Решението от 11 декември 2013 г. (главница и лихва).

4. Върху подлежащата на връщане помощ се дължат лихви от датата, на която тя е била на разположение на получателя, до датата на нейното възстановяване.

5. Румъния предоставя точните дати, на които помощта, отпусната от държавата, е била предоставена на разположение на съответните получатели.

6. Лихвите се изчисляват с натрупване в съответствие с глава V от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията ([102]).

7. Румъния гарантира, че не се извършват по-нататъшни плащания на помощта, посочена в член 1, считано от датата на приемане на настоящото решение.

Член 3

1. Посочената в член 1 помощ подлежи на незабавно и ефективно възстановяване.

2. Румъния гарантира, че настоящото решение ще бъде изпълнено в срок от четири месеца от датата на уведомяване за настоящото решение.

Член 4

1. В срок два месеца след уведомяване за настоящото решение Румъния представя на Комисията следната информация:

а) общия размер на помощта, получена от всеки субект, посочен в член 1 от настоящото решение;

б) подробно описание на вече предприетите и предвидените мерки за спазване на настоящото решение;

в) документите, доказващи, че на получателите е наредено да възстановят помощта.

2. Румъния уведомява Комисията за напредъка по предприетите мерки за изпълнение на настоящото решение до пълното възстановяване на посочената в член 1 помощ. По искане на Комисията тя незабавно предоставя сведения за предприетите или съответно планираните мерки за изпълнение на настоящото решение. Освен това тя предоставя подробна информация за размера на помощите и лихвите, които вече са възстановени от получателите.

Член 5

Адресат на настоящото решение е Румъния.

Съставено в Брюксел на 30 март 2015 година.

За Комисията
Margrethe VESTAGER
Член на Комисията

([102]) Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за създаване на Европейската общност (ОВ L 140, 30.4.2004 г., стр. 1).